

BES^eDA

E L E K T R O N S K A K N J I G A

Fran Milčinski

Skavt Peter

O M N I B U S

BES^eDA

Fran Milčinski

SKAVT PETER

To izdajo pripravil

Franko Luin

franko@omnibus.se

ISBN 91-7301-128-2

beseda@omnibus.se

www.omnibus.se/beseda

Vsebina

Skavt	4
Čuda džungle	9
S taborjenja	15
O želvi, staremu čiku in higieni	21
Skavt Peter je koristen!	27
Peti skavtski zakon in radio	33
Skavt Peter in pijanci	39
Skavt govori resnico	45
Morski volk	52
Skavt Peter in dobra volja	59
Pismo s taborjenja	65
Skavt Peter in naloga o miru	70
Skavt Peter in dragocene izkušnje, ki se jih je nalezal na potovanju	76

Skavt

Vnaši družini imamo razna čudesa, zdaj imamo še skavta.

Najprej sem rekel: »Sinko, ne boš! Ako misliš, da je skavt široki klobuk z usnjenim jermenom in drugega nič, motiš se. Nego je najvažnejši del skavtskega kroja vse kaj drugega, česar si pa ne kupiš v štacuni za bridke pare očetove!«

In sem mu stvar razložil: »Kdor si ne snaži nohtov,« sem dejal, »da se mu svetijo kakor zora jutranja, nego z vnebovpijočo nesnago, kakršno mi zre oko na tvojih prstih, izziva neskončno božjo prizanesljivost, ta ni skavt! — Kdor ne je vsega od kraja, pa naj si bo špinača ali v koščkih krompir, pač pa cebá pod mizo svoje sorojence, da se dero kakor na ražnju, ta ni skavt! — Kdor se zakrknjen umika klavirju in vsakikrat baš tisti hip postane lačen, kadar bi bilo treba sesti k notam, ta ni skavt! Kajti pravi skavt ljubi klavir in ljubi tudi latinščino in matematiko in v slovenskih nalogah postavlja vejice in pike tja, kamor spadajo, in pri jedi pol toliko ne cmoka, kakor cmokaš ti!«

Tako sem govoril in se je mlajši oddahnil in je rekel: »Hvala Bogu, jaz sem še premlad za skavta!« Pa sem mislil, da je sedaj odpravljen tudi starejši, tisti, ki mi sili v skavte.

Sledeče dni se mi je pa zdelo čudno in sem rekel ženi: »Ali je naš fant bolan? Takrat, ko se ga je prijemala vročinska bolezen, je bil takšen — nič se ne tepe, nič se ne krega, kar se mu reče, kar se mu dá, vse mu je prav, stvar je sumljiva! Ali naj pošljem po zdravnika?«

Žena je odgovorila: »Nak,« je rekla, »le za skavta se pripravljaj!«

Tako se je držal fant ves teden in ni z besedico omenil skavtov. Pa se mi je zasmilil, sirota, da sem dovolil in zdaj je skavt in zna že pet vozlov zadrgniti, mrtvih in živih — jaz znam le dva — mislim, kar se tiče vozlov, smo pri nas lahko brez skrbi.

Skavti imajo obilo tajnosti med seboj. Kako se drug drugega pozdravljajo, je že taka tajnost. Pa so še druge.

Zadnjič sva prišla s fantom domov — holaj! na tleh pred durmi so bile načečkane čačke. Mislil sem: dimnikar se napoveduje za jutri — in sem ugibal, zakaj je neki to pot čečkal po tleh in ne na duri, kakor to veleva starodavni običaj.

Pa so se fantu že zaiskrile oči. Ogledal si je čačke, poskušal in ubral je smer, tri korake je strumno stopil naprej, dva koraka krenil na desno, potem je pričel meriti

od tal kvišku, nameril je dvanajst pedi pa mu je obstala roka na vratih ob nabiralniku za pisma. Resnično! — notri je bil list. Na listu pa je stalo: Jutri ima skavtski njegov vod, imenovan »Prepelica«, izlet na Janče! — Tajinstveni ta način obvestitve me je globoko pretresel.

Seveda se je udeležil izleta in je prišel domov lačen in navdušen in je povedal, da je bilo jako lepo. Ako bi bili imeli s seboj še šotore, je dejal, pa bi jih razpeli in si uredili taborišče; kuhali niso, ker niso imeli kotla. Vse je bilo imenitno! Le potoka ni vrh Janč! Ako bi bil vrh Janč potok, bi bili čezenj napravili sijajen most, ako bi bili namreč s seboj imeli vrvi — in bi bili potem s suho nogo prišli čez potok.

Bil je jako zadovoljen in je z iskrenim navdušenjem jedel špinačo in v koščkih krompir — oboje ga je čakalo od opoldne — in ni prav nič cecal pod mizo mlajšega bratca, dasi je sedel tik njega. Pač pa je cmokal pri jedi, nemara tega zakona nimajo skavti: Skavt ne cmoka!

Torej — skavtski zakoni, to je tisto, kar bi rad povedal.

Nekega dne me je namreč naš skavt iznenadil z vestjo, da je napravil izpit za tretji red. Najprej sem menil, da se je odločil pustiti posvetno nečimrnost in posvetiti svoje mlado življenje spodbudnemu premišljevanju večnosti in boguvšečni hoji za procesijami s svečo in da je za to reč tudi že potreben kos male mature. Pa me je podučil, da imajo skavti takisto svoj tretji red in nikdo

ne pride vanj, kdor ni prebil strogega izpita iz vozlov in iz zakonov.

Iz zakonov!

Moj sin ima prijatelja, ime mu je Vinko, in mi je prišlo v spomin, da je bil ta Vinko izjavil, da k skavtom ne gre, ker imajo zakone. Že tedaj sem zaslutil, da skavtski zakoni niso sladoled in niso pečen kostanj.

Zdaj so me zanimali ti zakoni in sem vprašal in naš skavt je dejal, da skavtski zakoni niso tajnost, in jih je pričel naštevati: Prvič. Skavt ne laže!

Ustavil sem ga. Zdi se mi, že ta prvi zakon ni tak, da bi se moglo mimo njega brez pomisleka.

Sveta cerkev je jako modra in vendar ni kratko malo laži sprejela med grehe. V posvetnem življenju ima laž jako važno vlogo. Lažejo na najodločilnejših mestih in ne lažejo za kratek čas, nego izvršujoč svojo bridko službo, in sploh prosim: ko pravim, da lažejo, ni to nič razžaljivega — služba je služba in vsake stvari se je treba naučiti in jo znati.

Baš zato sem se pomišljal, ali je prav, da uče, da skavt ne laže, in ali se s takim zakonom ne jemlje mladim ljudem možnost, da kdaj pridejo na odlična mesta!

Ne vem, kakšni so še drugi skavtski zakoni, toda ni nemogoče in se bojim, da se kateri glasi:

Skavt ne krade!

Potem pa sem dejal sam sebi, da ne vemo, ob čem naj dandanes sploh pošteno živi človek!

Skrbelo me je in sem stopil h gospodu ravnatelju, kamor mi hodi sin v šolo, in je gospod ravnatelj poklical še gospoda kateheta, da smo se pomenili in sta oba prav prijazna gospoda. In sta rekla in je to res: Saj bo fant skavt le, dokler bo mlad!

Potolažila sta me.

Naj pa bo skavt v božje ime in naj uboga skavtske zakone, dokler je mlad, in naj ne laže in naj ne krade!

Mladost hitro mine. Potem bo pa tako drugače.

Čuda džungle

Vkino ne puščam rad otrok, kino stane in še govorre in pišejo, kako je škodljiv mladini, človek pa je odgovoren za njen blagor na tem in na onem svetu, ne? Le kadar obetajo v kinu kaj posebno podučnega in imajo otroci denar že prihranjen, jim pustim, da ne bi zastajali v izobrazbi.

Pa so svoj čas igrali v kinu »Čuda džungle« in so mi otroci natrobili polna ušesa o filmu, da bodo divje zveri notri in pokrajine in voda in samum in sploh same stvari iz prirodopisa in zemljepisa, ki jih izprašujejo profesorji, in če bi jih zamudili, bi v šoli gotovo ujeli kak cvek ali kako fajfo — oboje sta jako nepovoljna in sramotna reda.

Nisem mogel drugače, nego sem jim dovolil in so šli in so mi potem navdušeno pripovedovali, da so »čuda džungle« najlepši film, kar jih je kdaj videlo človeško oko. Neki ded da igra, ki mu je ime Harry Piel, preganjajo ga sovražniki in viharji in divje zveri, on pa vsem kljubuje in jim uhaja preko streh in pod zemljo, po vodi in po zraku, desetkrat je na drobne kosce mrtev in desetkrat zopet cel in živ, kratka, da je bilo nebeško. Po-

dučnost pa da je tičala ne le v levu in panterju, nego zlasti še v koristnem čitanju hrvatskega besedila pred pri-zori.

To so torej »Čuda džungle«.

Moj najstarejši je star 11 let in je skavt z dušo in telesom, klobukom in palico. Letos so skavtje tri tedne taborili pod Stolom in je bil moj sin tudi med njimi. Ko se je vrnil, smo mu dali jesti, potem je bila prva njegova beseda, da njegovi doživljaji na taborjenju ne zaostajajo za »Čudi džungle«.

Postregli smo mu s salamo in je spravil vase pol kile tega koristnega živila, zraven je snedel pet žemelj in se ni ves čas ganil s stola. Na mizi poleg krožnika je imel kompas in piščalko in za prvo pomoč komurkoli žepno lekarno. Vmes pa je pravil, kako nepopisno lepo je bilo na taborjenju in hecno.

»Hecno« je nova srednješolska beseda in označuje vrhunec zadovoljstva.

Povedal je, da je po nebotični steni nesel za tovariši plašče, pa se je nenadoma odkrušila skala, zadela ga je in mu do krvi oprasnila kožo — to da je bilo jako hecno. Pa je vendar, svest si skavtskih dolžnosti, zbral vse svoje sile in nadaljeval opasno pot. Nebo mu je bilo naklonjeno, ni omagal, opravil je, kar mu je bilo ukazano, srečno se je vrnil v taborišče. V taborišču pa mu je večša roka stegovodje, imenovanega »Kodrlasasti jastreb«,

izprala rano s čudotvornim lekom, lizol se mu pravi, in je tisti hip postal zdrav in sta šla brcat žogo.

Najbolj hecne pa, je dejal, so bile nevihte. Koj prvo noč so jo imeli, veter je tulil kakor samum v puščavi, treskalo je, lil je dež, grozno. Trije šotori so puščali in so njih pribivalci, mokri do kože, trepetali, da jim dež ne pokvari dragocenih živil: makaronov in fižola in suhih češpelj, in so hiteli žvižgati na pomoč. Vsak skavt ima piščalko, in kadar mu je sila, dvakrat zapiska. Do zvezd je segalo obupno žvižganje. Pa je jadrno prihitela skavtska straža s klobukom in palico in je ogrožena živila premestila v suhe šotore in mokre skavte takisto — imenitno je bilo.

Ampak je prišel v zadnjih dneh taborjenja poleg dežja tudi vihar, silen je bil, da je kar drevje lomil, presneto! Z nogami in rokami so držali šotore, pa jih je obrnilo in niso nič pomagali dvojni žvižgi, še skavtskega klobuka se ni ustrašil vihar, nego mu ga je besna njegova sila odnesla daleč v grmovje in žlico je izgubil pri tej priliki in svinčnik. Taborišče pa se je izpremenilo v blatno jezero, posuto z ruševinami — škoda, da ni fotografiral, toda je branilo slabo vreme — in so si morali poiskati zavetja pol ure odtod pri prijaznem poljedelcu, kjer so ležišče na senu delili z družino krotkih mačk, kar je bilo silno hecno.

Tako je pripovedoval naš dečko in žarelo mu je lice od prijaznih spominov. Potem si je odpel pas in se je zamislil, ali bomo kmalu večerjali in kaj, in je povedal, da je bila pri skavtih izborna hrana.

Kuhali da so sanni pod milim nebom v velikem kotlu. Včasih se jim je kaj prismojilo, toda so skavtski zakoni taki, da nikogar ne silijo, da je, ako mu ne diši. Pa je vsem dišalo. In je povedal, da je pri skavtih jedel tudi polento in makarone, ki obojega doma ni maral. Rekel je, da je bilo oboje pri skavtih neizmerno boljše pripravljeno kot doma, in sva dejala z ženo, da bi bilo želeto, da bi poleg gospe Govekarjeve in gospodične Kalinškove spisal in izdal kuharske bukve tudi še starešina skavtov gospod »Sivi volk« — hvaležni bi mu bili skavti, pa tudi njih skrbni roditelji.

Na salamo in žemlje je bil žejen in se je zalil z vodo, potem je povedal, da je imela voda ob njihovem taborišču toplote le štiri stopinje nad ničlo, da pa so se vendarle hodili vanjo kopat.

Bil je naš skavt lepo ogorel od sonca, roke so mu bile posute kakor z zdrobom, po licu je imel črne lise, da je bil podoben mlademu piskrovezu. Vprašala sva ga z ženo, kdaj se je zadnjič umil:

Pa je najprej rekel: »Kaj?«

Kadar na vprašanje ne odgovori naravnost, nego prej vpraša »Kaj?«, to vsakokrat pomeni, da odgovor ne bo

čisto tak, kakršnega bi si sam zaželel. In je malo pomislil in potem izjavil, da bi se bil že umival, seveda bi se bil, kako pa in zakaj ne? Toda mu je bilo umivanje odločno odsvetovano, dokler ima kožo tako raskavo od sonca.

Beseda o umivanju mu je dala ugoden povod za rahel opomin, da sem mu dolžan deset dinarjev za čedno snazhenje zob, in je pokazal zobe in sem moral priznati upravičenost njegove terjatve.

Še je pravil o drznih izletih preko visečih mostov, o nenadnih obiskih taborišča po možeh iz plemena profesorjev, o tajinstvenih sejah pri posvetovalnem ognju — sama čuda džungle!

Medtem je bila kuhinja napela svoje skromne moči in že je vabila večerja. Imeli smo zrezke. Našemu skavtu sta bila dodeljena dva. Vsem drugim je vsakemu zadoščal eden, on pa je snedel oba, dasi sta bila pripravljena na podlagi dosedanjih kuharskih bukev, a je h koncu s kruhom pobrisal vso mast — prijazno ga je bilo gledati.

In sva sklenila z ženo, da ga bova še poslala na taborjenje, kadar bo.

Malo milo pa je nama vendarle bilo pri srcu: ugibala sva, ali nisva izgubila nežnega sinka, ko sva dobila neustrašenega skavta.

Tisto noč se je temeljito naspal. Za vsak primer si je bil pripravil na posteljno omarico kompas in piščalko in sva mislila z ženo, da mu morebiti res utegneta služiti

glede na obilno salamo in dvojni zrezek. Toda minila je noč in ni mu bilo treba žvižgati na pomoč, ne s kompasom si iskati pota kamorkoli.

Zjutraj so ga pošteno zdrgnili, umili in poplaknili in se je pričel oblačiti v svojo običajno meščansko obleko. Pa se mu je zazdelo, da so hlače za pol centimetra predolge in da ga bijejo ob kolena. Pa mu je ta okolnost tako užalila mlado srce, da so mu debele solze zalile oči in je sirota bridko ihtelo.

Pa sva bila z ženo potolažena, ker sva spoznala, da nama je pod trdo skorjo junaškega skavta vendarle še ostal stari sinko — Bog mu ohrani zdravo telo in mladost srca!

S taborjenja

V naši družini gojimo tri skavte, vsi trije so letos taborili v Bohinju, dva osebno, eden pa, najmlajši, v duhu.

Najmlajšega sva bila pridržala doma zato, da ne ostanejo najini vzgajalni nagoni brez predmeta. Lahko bi se zgodilo: kar na mah se ti zbude vzgajalni nagoni in začutiš kot skrbni oče, kot ljubeča majka notranjo potrebo, da se nad kom zakregaš — pa nimaš pri roki otroka! Mar naj kanarčka kregaš nebogljenega ali mutasti likalnik? In je naš najmlajši izmed vseh treh najpripravnejši za kreganje, ker ne odgovarja kakor ona dva, nego molči in zraven natepava svoj kruh in bere v novinah »To in ono« in »Iz življenja in sveta«.

Najmlajši se tedaj telesno ni udeležil taborjenja. Toda je tako prešinjen s skavtskim duhom, da vendarle jako prepričano in prepričevalno pripoveduje: »Letos smo taborili v Bohinju« (namreč naša četa); »letos nas je pralo« (namreč našo četo); »letos smo bili na Črni prsti« (namreč naša četa). Skratka, kakor se reče: jako solidarno čuti s skavtsko družino. Tak se mi zdi, kakor kadar se Slovenci ponašamo, da smo v svetovni vojni zmagali

(namreč mi SHS v družbi z antanto) in je tak ponos silno razveseljiv pojav in priča o zavednosti in zrelosti naroda.

Telesno sta tedaj taborila dva, in sicer štiri tedne, in ko sta se vračala, ju je žena pričakala na kolodvoru. Pa ju skoraj ni spoznala. Sedela sta v prtljažnem vagonu na tleh in noge so jima visele venkaj! Le izkušeni železniški delavci s proge imajo pravico, da se vozijo tako, in pa včasih vojaki iz Makedonije!

Zavedala sta se važnosti svojega položaja, gotovo sta se je zavedala, in kakršna ju poznam, sta med vožnjo silno resno pljuvala predse ter gledala za pljunki, kako so leteli nazaj. Nemara je bila ta vožnja najsijajnejša točka vsega taborjenja: na tleh sta sedela in noge so jima visele venkaj iz vagona, in koder so mimo privozili, vse ju je gledalo in zavidalo! Mislim, samo Amundsena so še gledali tako, ko je kamorkoli privozil z letalom. Že sem preudarjal, ali ne bi bilo v prid njuni vzgoji, da jima čestitam.

Njuna teta, ki je že trideset let učiteljica in za vzgojo dece jako zaslužna, je izjavila, da take vožnje ne bi tvegala — ona ne! Zoper tako vožnjo da so kaj resni pomisleki tudi s stališča narodne higiene. — To je takisto res pa sem preudarjal, ali ne bi bilo za vzgojo fantov bolje, da ju oklofutam, namesto da jima čestitam.

Toda teta je bila ogorčena, kaj da mislim. Nato sem odnehal od obojih sklepov in nisem ukrenil ne vzgajalne čestitke ne vzgajalnih klofut.

Pa da pripovedujem po vrsti — ko je žena šla na kolodvor po oba fanta, nisem utegnil, da stopim z njo. Z mano je tako, da sploh redkokdaj utegnem. Pravila pa je potem žena, kako sta se privozila z nogami izven vagona, črna sta bila kakor zamorca in sta rekla, da ju je bohinjsko sonce tako ožgalo; in na čudne načine sta dehtela — rekla sta, da je tak bohinjski zrak.

Ko sem utegnil in sem prihajal domov, že zunaj na stopnicah sem ju duhal. V Bohinju že nekaj let nisem bil — ne vem, ali se je od tedaj resnično tako zelo in ne v svoj prid izprevrgel bohinjski zrak.

Notri v stanovanju je bila velika žehta. V žehti so imeli oba skavta in so ju z milom in gorko vodo drgnili od nog do glave. Še v treh vodah so ju izplaknili in je bil uspeh jako zadovoljiv tako glede bohinjskega sonca kakor glede bohinjskega vzduha.

Mlajši je bil črn celo za ušesi, nemara je nanj imelo bohinjsko sonce posebo piko. Še z bencinom so ga čistili sledeče dni in s sidolom in so pravili, da se je kar v štrukljih valilo od njega tisto, kar sta imenovala bohinjsko sonce in bohinjski zrak.

Ni jima bilo všeč in sta žalovala, da se bosta prehitro iznebila mukotrpnih in dragocenih pridobitev s tabor-

jenja. Ugovarjala sta pretemeljitemu čiščenju, češ ne izplača se, ko bosta tako kmalu zopet umazana!

In se je starejši, ko je zvečer legel v posteljo, skrbno zavijal v odejo in s pernico zadeval čez glavo. Vprašali smo ga, mar se boji, da bo zmrznil. Rekel je, da tega ne — nego da bi rad zopet ogorel. Zato da bo poizkusil, ali se ne da doseči omenjeni namen tudi s toploto v postelji, in da misli, da učenjaki temu pravijo: ultravioletni žarki.

Pred taborjenjem ni bil fant ne pol toliko moder.

Pri skavtih se sploh urijo v najrazličnejših modrostih — te modrosti imenujejo »veščastva«. Ob zadnjem taborjenju, se mi zdi, da so se najbolj urili v jelu. V tem veščastvu sta oba že mojstra in se zanašam, da bosta iz tega predmeta napravila veščaški izpit z veliko rimsko odliko. Neznanske zaloge zmagujeta in jima ni treba, da si oddrgneta pas; kuhinja pa strmi in se križa.

Za želodcem se jima je polagoma razvezal še jezik in sta pričela razodevati znamenite prigode s taborjenja. Bilo ju je bolj težko razumeti, ker sta govorila vse križem, tako kakor sedaj slikajo nekateri slikarji, da ne veš, kje je glava in kje je — ne vem, kako bi rekel.

Vendar se je dala njunim besedam posneti približno sledeča vsebina:

da so bili ves čas vsi zdravi, le eden da je bil par dni bolan od zdravil, ki so mu jih dali;

da so imeli silno skavtskega opravila; najbolj naporno da je bilo to, da je moral po menaži vsak sam osnažiti svojo skodelico;

da je v Bohinju sir po petintrideset, dve leti je star in prav dober, v Ljubljani pa da stane petinpetdeset, in da so ga zadnji dan taborjenja dobili vsak dvajset dek in zraven devet žemelj;

da so se zmagoslavno borili z gozdno zverjo, ki se ji pravi klop;

enega da je jedlo po glavi: ostrigli so ga »na balin« pa so mu našli v grivi mladega polha;

da so enkrat jedli pljučka, ki so se kuhinji ponesrečila, pa se je enemu od teh pljučk pokvarila menažna skodelica — želodec se ni pokvaril nobenemu;

da je enemu vrh Triglava spodrsnilo in si je težko ranil hlače;

da je eden s seboj imel »Bonton« in so ga nekateri starejši čitali; za mladino pa da je »Bonton« prepovedan.

Ne vem, ali je »Bonton« resnično prepovedan mladini. Pa bodi temu kakorkoli — naša dva se strogo držita prepovedi in se je ne bi mogla bolj, če bi bila zapisana smrtna kazen za kršitev. Ne, kar se tiče bontona, bontona ne poznata!

Sploh sta očitno napredovala na vseh področjih modrosti in se jima pozna napredek celo na gredici slovenskega slovstva. Naučila sta se kaj zanimivo povest, ki jo

je bil tihega večera pravil Previdni pingvin, mlada četa pa je počivala okoli svetega ognja in poslušala. Povest se glasi tako:

»Petek je bil in polnoči. Pa sta se zmenila dva roparja, da bosta napadla pošto. Skrila sta se za vogal in prežala. Mraz je bilo in dolg čas. Pa reče prvi drugemu: ‚Mraz je in dolg čas, daj, povej mi kako povest?‘ Pa je drugi ubogal in začel:

‚Petek je bil in polnoči. Pa sta se zmenila dva roparja, da bosta napadla pošto. Skrila sta se za vogal in prežala. Mraz je bilo in dolg čas. Pa reče prvi drugemu: Mraz je in dolg čas, daj, povej mi kako povest!‘ Pa je drugi ubogal in začel: ‚Petek je bil in polnoči‘« in tako dalje in tako dalje.

Ali ni ta povest resnično zanimiva? Prvič je lepa in napeta in sploh, drugič pa je jako praktična, ker jo lahko nadaljuje tudi vsaka manj izobražena oseba. In prosim slavno založništvo, da jo kar samo nadaljuje do tja, da bo ta listek dovolj dolg.

O želvi, staremu čiku in higieni

Moja starejša dva skavta sta tri tedne taborila na Omišlju in se kopala v morju in prej res nisem vedel, da je človek tako umazan, če pride iz morske kopeli. Posebno mlajšega se je držala debela plast blata in sem ukazal, naj jo previdno stržejo z njega, če bi morebiti izpod blata prišla na dan kaka mumija egiptovskih kraljev ali kak rimski mozaik ali kaka okamenina.

Toda sta povedala fanta, da blato ni od morja, nego je od železnice.

Reči moram: ne zdi se mi prav, da železnica z brezobzirno roko kar na mah zopet uniči vso snago, ki so si jo mladi ljudje v potu svojih žuljev krvavo prigarali v dolgih treh tednih! Kam plovemo! Kdo je, ki bo ob takih razmerah še hotel in bo tvegati za snago stroške in trud!

S seboj sta prinesla mlado želvo. Starejši jo je privlekel izza srajce in povedal, da sta jo kupila na Sušaku za tri dinarje, toliko da jima naj povrnem! Za prevoz in za prehrano na poti pa da mi ne zaračunata ničesar.

Vzroji sem, kaj da mislita! Ali ne vesta, da je gospodarska kriza, in kako naj ob pičlih dohodkih redim še en rep povrhu!

Potolažila sta me, da je želva taka žival, da šest tednov zdrži brez jedi in pijače in se niti sedmi teden ne spoza-bi, da bi rohnela nad oblastjo ali klela nebo kakor činov-niki, nego je tiha in vdana kakor star čik.

Nato sem v božjem imenu privolil, da ostane pri nas. Rekel sem: lepe njene lastnosti naj bodo nam vsem za zgled!

Nesli smo jo na našo parcelo, dali ji špinače, kolerab-nega perja in kos buče in je jedla kar od kraja. To mi je bilo jako všeč. Pohvalil sem jo vpričo vseh in sem gojil tiho nado, da mi bo v hvale vredno oporo pri vzgoji dece. In še se mi je rodila misel: če bi hotela in bi se ko-ličkaj naučila lajati, bi nam lahko redkev čuvala od tat-ov, in sem si obetal od nje neizmernih koristi.

Ponoči pa je nenadoma izginila in smo bili jako ra-zočarani.

Značaja želv ne poznam dodobra in ne vem, zakaj nas je razočarana zapustila. Morebiti jo je užalil prebogati obed, ko lahko šest tednov zdrži brez jedi in pijače. Pa je šla, da si drugod poišče mesto, kjer jo bodo bolje ra-zumevali in bodo v višji meri čislali njene sposobnosti.

Žal nam je, da je šla. Toda ne čutimo se krivih. Nismo mogli domnevati, da se ji bo tako zelo zamerila takšna reč, kakor je bogat obed.

Kdo ve, kake želje in nade so ji polnile nedrje, ko je storila usodni korak in krenila iz varnega naročja parce-

le v svet! Spremlja naj jo naš blagoslov! Ko zdrži šest tednov brez jedi in pijače, kdo ve, kod ji še cvete sreča! Niti ni izključeno, da je ne bi kamorkoli sprejeli za činovnika. Skoraj mislim: če bi se naučila in bi znala peči kavo, pa bi jo sprejeli, ko lahko zdrži brez jedi in pijače, kajti je res skrajni čas, da dobimo take činovnike.

Kakor koli — ohranili ji bomo prijazen spomin in vrata na parcelo ji ostanejo vsakdar odprta.

Poleg blata in želve sta prinesla naša skavta z Jadrana mnogo omembe vrednih opazovanj in se jima je obzorje sploh čudovito razširilo.

Bila sta prvič na morju.

Lani je bila hčerka prvič, teta si jo je vzela s seboj, da je ni bilo ponoči strah. — Pa je vedela povedati o morju to, da je jako »hečno«. Kajti hodi moja hčerka na licej in je ni stvari pod milim nebom in je ni bilo in je ne bo, ki ne bi bila »hecna«, in ne rečem, da ni prav tako.

Naša skavta pa sta svojo sodbo o morju strnila v kratko in jedrnato besedo: »Prima!«i

Starejši je zopet segel v skladišče za srajco in, kar je to pot privlekel na dan, je bila razglednica: v ospredju je klavrno ždelo drevo in od sebe molilo mršave svoje veje, kakor bi prosilo vbogajme, vzad pa so se razprostirale čudovite barve, to je bilo morje, sredi morja je tičal čoln kakor muha v močniku.

Poučil me je moj starejši, da se takim slikam pravi »štimmunga«. V risanju ima odlično.

Mlajši je grajal, da je drevo na sliki kakor star čik.

Starejši pa je nadaljeval svoj pouk. Rekel je: če bi bila na sliki še kaka breskev ali kos melone in par rezin salame, pa bi bilo sliki ime »tihožitje«.

Nato je povedal mlajši, da se mu je pripetilo in je od melon in salam bruhal kakor star čik.

Nakar je starejši mlajšega zatožil, da je neumen, kakor da bi bil padel na beton. Ko je bruhal, da ga je gnal v taborno lekarno, tam so imeli na razpolago ricinovo olje, Hofmanove kapljice, aspirin in dvanajst injekcij zoper tetanus, toda mlajši da je trmasto odklanjal sleherni zdravilo in se je potem starejši moral žrtvovati ter je vzel obrok Hofmanovih kapljic na sladkorju, da nista prišla zastonj.

Sploh je grajal mlajšega, kako svinjè da je, jabolka da je jedel kar taka, kakršna je kupil od umazane branjevke.

Nasproti je trdil mlajši, da je na beton padel starejši, ker da je jabolko, preden ga je jedel, najprej obliznil in obrisal v robec, potem da se je v isti robec useknil, kar da ni higienično — fej!

S kratkim boksom se je uredilo nesoglasje v vprašanju higiene in je zmagal starejši, kajti ima v higieni odličen red.

Zastran morja pa sta oba naglašala, da je morje pri Omišlju prima.

Vendar sta dejala, da je na Rabu morje še bolj prima, ker je tista četa, ki je taborila na Rabu, trikrat imela pečene ribe s fižolom, na Omišlju pa jih njihov kotel ne enkrat ni imel na jedilnem listu.

To pa da je bila edina hiba morja pri Omišlju in so drugače prima taborili in so spali v svojih šotorih kakor star čik.

Le eno noč da so imeli slabo: divjal je vihar, stegovodji »Jaremu polžu« je odneslo šotor in je »Jari polž« tulil kakor...

Rekel sem, da že vem, kako je tulil: tulil da je kakor star čik.

Oba sta me začudeno pogledala in me je starejši vprašal, mar da sem bil tam, ko se vtikam, »Jari polž« da ni tulil kakor star čik, nego je tulil kakor avto.

Še sta povedala, da na Omišlju nimajo kina, pač pa muhe. Prebivalci da so deloma v Ameriki, deloma pa sede pri Boboviću v štacuni in pijo malinovec, liter po tri in pol. Vozu pravijo »karoca«, četrtinki »kvart«, maša pa traja dve uri in pol.

Tudi mesto Krk da so si šli ogledat in so našli ondi kremove rezine po dinarju. Prima!

Na Sušaku pa da se dobe tri kremove rezine in obrok sladoleda za deset din, vsak dan imajo štiri vrste sladoleda in ga jedo domačini kakor pri nas stlačen krompir.

Mislím, da sem razodel vse, kar sta vedela povedati s taborjenja na Jadranu, in da nisem nič pozabil. In zadovoljen lahko potrdim, da denar, kar ga je stalo njuno morje, ni bil vržen tako rekoč v vodo, nego sta si imenitno okrepila želodec in z njim v harmoničnem skladu tudi duha.

Skavt Peter je koristen!

Skavti so svoje vrste bratovščina, na daleč jih spoznaš po sivih klobukih s širokimi krajevci; ti krajevci so dobri za sonce, za dež in še za marsikaj. Čim bolj je klobuk zgnjavljen in zamazan, tem bolj je nanj ponosen skavt, kajti mu je baš klobuk najvidnejša priča silnega junaštva in nezaslišanih prigod. Zgodilo se je, da je skavtu prišel klobuk pod kolo avtobusa, bila je nedelja in se je v avtobusu peljalo dvaintrideset oseb in ne dosti manj opic, in je bil potem klobuk komaj še podoben klobuku; toda njegova vrednost je takoj poskočila za pet dinarjev med brati.

Okrašen je klobuk z raznovrstnim perjem, s skavtskimi znaki in z zobmi divjih zveri. Poznal sem skavta, ki je imel za klobukom pripeto celotno zobovje rajnke stare mame; podedoval ga je bil in ker ga še ni potreboval v usta, ga je dal za klobuk. To zobovje mu je močno dvignilo ugled. Na njegovi podlagi je dobil gozdni priimek, ki ga je do tedaj pogrešal in se je priimek glasil: »Blagopokojna čeljust«.

Poleg klobuka imajo skavti tudi še barvaste srajce in okoli vratu pisan robec, niti niso vobče brez hlač in čev-

ljev. Le poleti, kadar taboirijo v šotorih, varčujejo z obleko, morebiti jo dajo ta čas v hranilnico na obresti, in hodijo le s klobukom in v kopalnih hlačkah.

Skavti se dele na več redov. Najmlajše imenujejo »volčiče«. Menda zato, ker so krvoločni kakor mladi volcje. V naši družini imamo npr. volčiča, če mu daš klobaso, koj ugrizne vanjo in jo požre — tako je krvoloč. Volčiči še nimajo pravice, da nosijo klobuk, in kadar gredo na taborjenje, nese vsak s sabo le skledico in žlico in za prvo silo dvajset žemelj; šotori in kotli in druga dragocena oprema je poverjena zanesljivejšemu varstvu in brigi bolj izkušenih klobukov.

Skavte vladaajo posebni zakoni. Teh zakonov je deset in sem si jih nekaj zapomnil: »Skavt je koristen« in »Skavt je štedljiv« in »Skavt ne laže« in »Skavt je čist v besedah, dejanjih in mislih« in »Skavt je vljuden« in »Skavt je itd.« in je vsakemu skavtu zakon svet.

Pa je živel skavt Peter — o njem bom povedal par historij.

Skavt Peter je navdušeno izpolnjeval vse skavtske zakone; ni izpustil dneva, da ne bi bil koristen in štedljiv in čist v besedah, dejanjih in mislih itd. Skavtski zakoni so mu bili prvi in nad vse, vsekdar in povsod.

Včasi ga je karala mila mu mati: »Zakaj ne ješ zdrobove juhe? Grdo si izbirčen! Mar vas tako uče pri skavtih?«

Pa je hrabro odgovoril: »Mila mi majka! Zdrobove juhe ni v skavtskih zakonih. Zdrobova juha je zgolj porata časa in dela in v nemar se z njo maže posoda. To ni štedljivo in koristno in čisto v dejanju in mislih.«

In ni maral zdrobove juhe, nego je čakal, da pride po juhi na mizo kaj boljšega. Niti ni jedel krpice na juhi, kajti tudi letih, je dejal, da ni v skavtskih zakonih.

V šoli je takisto živel in deloval po skavtskih zakonih, in ko so pisali šolsko nalogo, se je zavedal svojih dolžnosti in je dal drage volje, da je sošolec Pavle prepisoval iz njegovega zvezka, kajti je skavt vsak dan koristen. Sošolec Pavle se je izkazal hvaležnega s polovico zemlje. Tako sta bila zadovoljna oba. Ni pa bil zadovoljen gospod profesor, nego je Pavlu narisal pod nalogo velik cvek, skavtu Petru pa nič manjšega. A je bil Petrov cvek povrhu še dvakrat podčrtan in zraven okrašen z minusom, s tremi klicaji in vprašajem. Ta vprašaj je neprijazno izražal sumnjo, da je skavt Peter tisti, ki je nalogo prepisal.

To ni bilo pravično.

Toda je bil Peter skavt in vedno dobre volje in ni zavidal sosedu Pavlu boljšega reda, nego mu je iz dna srca čestital, da je pisal cvek brez črt in minusa in treh klicajev in neprijaznega vprašaja.

Sošolec Pavle pa ni bil skavt in ni bil zadovoljen niti s cvekom brez okraskov; nevljudno je boksnil Petra za uho in še je zahteval, da mu vrne pol žemlje.

Tako plačuje svet dobroto in je težko biti vsak dan koristen. Vendar skavt Peter ni omagal, nego je dan za dnem opravljal koristna dela.

Pa je prišel nekega opoldne iz šole domov in je bila v kuhinji že pripravljena juha, da je poneso v sobo in na mizo. Na juhi je bil — zdrob. Globoko je vzdihnil skavt Peter.

V kuhinji ni bilo žive duše. Pa je šinila skavtu Petru misel v glavo, da ni storil ta dan še nič koristnega. Sedaj pa se mu je ponujala presijajna prilika. Tiho je dvignil skledo in varno nesel juho na dvorišče. Tam so se igrali hišnikova dva otroka in kuža Zvestin. Pa je vsem trem razdelil juho. Najprej sta jo pila iz sklede oba otroka, kolikor je šlo vanju, in še lice in nos sta bila deležna noter do oči in obleka tudi. Ostanek pa je polokal kuža Zvestin. In sta otroka rekla, da je bilo dobro, kuža Zvestin pa se je njuni izjavi pridružil: pomigal je z repom in se obližnil.

Skavt Peter je bil jako zadovoljen sam s seboj — vsako dobro delo ima pač svoje plačilo že v sebi. S prazno skledo se je vrnil v kuhinjo.

Mila mu majka je bila huda nič koliko, lomila je roke nad glavo in visoki so bili njeni glasovi. On pa je vljudno, toda možato odgovarjal, da je storil koristno delo, kakor mu vелеvajo skavtski zakoni; opravičeval se je, da je zdrobova juha itak zgolj potrata časa in se z njo vne-mar maže posoda, kar ni v skladu s skavtskimi zakoni; in bile so njegove besede jako prepričljive. Končno je dal duška trdni veri, da bodo tudi brez juhe siti telečje pe-čenke s krompirjem in solato.

Tedaj je domov prišel oča. Poslušal je in dejal, da ko-ristnih del nikakor ne kaže ovirati, nego nasprotno. In je velel mili majki, naj naloži fantu na krožnik pečenke in kar spada zraven, in naj naloži toliko, da ne bo prema-lo.

Skavtu Petru se je zadovoljno smejalo lačno srce.

Oča pa je stopil k oknu in zaklical na dvorišče in pri-klical hišnikova otroka in tudi kužo Zvestina. Vsi trije so jadrno pridirjali gor. Pa jim je razložil s prijazno besedo, da ima sin Peter danes svoj koristni dan in da jim k zdrobovi juhi prepušča tudi še telečjo pečenko in kar je zraven, naj otroka le sedeta in jesta.

Ročno sta ubogala. Kuža Zvestin pa je čakal in je do-bil kost. Toda je moral z njo iz sobe; nemara če bi ostal v sobi, bi mu jo bil vzel skavt Peter, kajti je neverjetno, kako postane človek lačen od koristnih del.

Tega tudi skavt Peter prej ni vedel, dokler ni izkusil. Pa je bilo, hvala Bogu, malo zdrobove juhe še v loncu; tista je bila njegovo kosilo in mu je dišala in teknila, dasi je ni v skavtskih zakonih.

Peti skavtski zakon in radio

Peti skavtski zakon se glasi: »Skavt ravna lepo z živalmi.«

Pa si je skavt Peter neugnano prizadeval, da ustreže tudi temu zakonu. In kadar je bilo kaj boljšega na mizi, ni maral jesti koštruna. Rekel je, da ni skavtsko, koštrunom jemati življenje. Kdor da kolje koštruna, o njem se ne da reči, da lepo ravna z živaljo. Kdor pa je tak, da koštruna uživa, ta potuho daje tistemu, ki ga kolje.

Seveda, pri ocvrtih piščancih je bil položaj čisto drugačen. Ocvrte piščance je skavt Peter silno ljubil. Toda je dejal, da ocvrti piščanci nikakor niso zoper skavtski zakon. Nasprotno: piščancu da je v izredno počaščenje, če ga nežna roka razdeli v lične kose, ga povalja v jajcu in drobtinah in je potem v dehteči masti ocvrt. Pa še da ni konca njegovi slavi, nego ko je ocvrt, ga nežna roka razloži po najlepšem krožniku, okraši ga z zelenim peteršiljkom in svečano postavi na belo pogrnjeno mizo. Vse oči so uprte vanj in ga pozdravljajo z blagimi in prijaznimi olbčutki. Piščanec da gine s krožnika, in ko ga ni več, še živi v hvaležnem spominu. Tolikšna posmrtna slava da je in mora biti piščancu več vredna nego kla-

vrno življenje v tesnem kurniku, in si piščanec sploh ne more misliti večje sreče in lepšega ravnanja, nego da bo ocvrt.

Tako krasno je znal govoriti skavt Peter in ni le govoril, nego je tudi verjel, kar je povedal.

Bil je velik dobrotnik živalstva vobče, niti ni pozabil kuže Zvestina posebe. Privoščil mu je slušalke, da je poslušal radijski koncert. Kuža Zvestin je obupno tulil, otepaj je z glavo in smukal s taco, toda zaman — slušalki sta se mu držali ušes kakor prirasli. Pač pa je bil aparat tisti, ki je odnehal — zaropotal je na tla; bil je, hvala Bogu, le detektor. Potem šele so prihiteli in kužo rešili slušalk.

Skavt Peter je dejal: »Sonato igrajo — sonate meni tudi ne diše.«

Oča pa ga je prijazno podučil: »Šema, mar misliš, kar človeku ugaja, da ugaja tudi psu? Saj še ljudje nimajo enakega okusa. Psa veseli pasja reč, ne pa koncerti in čtiva in Cankarjevi večeri. Za pse moraš sestaviti poseben pasji spored!« Še je izrazil oča pobožno željo: »Bog ti daj pamet!« in je z glavo majaje šel v kavarno.

Skavt Peter pa je premišljeval očetove besede in je spoznal, da so resnične. Ni mu dalo miru in je preudarjal in še se je posvetoval s kužo Zvestinom, pa je bil že tretji dan gotov in je odposlal sledeče pismo:

»Ljubi radio!

Bi-pi! Radio je zelo koristen za šole in gostilne in posestnike in gospodo in zimske večere in brivnice in bralna društva in mladino in deževne popoldneve in slepce in rudarje in smo vsi jako zadovoljni.

Le kuža Zvestin ni zadovoljen in drugi psi tudi ne. Program se prav nič ne ozira na pse in njih kulturne potrebe to ni prav in žali skavtski zakon, ki ukazuje lepo ravnati z živalmi.

Tudi oča pravi, da za pse ni vse dobro, kar je dobro za ljudi, in da je za pse potreben poseben program.

Zato Vam priporočam za pse sledeče točke in bi se morebiti lahko priredil poseben pasji večer.

1. Dramatični prizor: »Boj z muco«. Eden bi moral zaklicati: »Kje je muca? Primi jo!« To bi na mah in sijajno zbudilo pozornost in zanimanje vseh čislanih poslušalk in poslušalcev pasjega stanu. In potem bi moral kak vrli sotrudnik radia posnemati mačje mijavkanje in pihanje in pasji lajež in ves boj in bi bil uspeh gotovo zelo frenetičen. Naš Zvestin, vem, da tako reč rajši posluša kakor kakršnega koli Shakespeara, drugi psi pa tudi.

2. Kdorkoli, ki zna, bi ostro zažvižgal na prste in se potem zadrł: »Kuš!« ali: »Gest erajn!« in »Beštija«. Ta dramatičn prizor ni težaven in bi šel brez režiserja, pa bi vendar jako pretresljivo vplival na občutke cenjenega poslušalstva. Mislim, da bi se lahko priredil za pse

tudi posebej tečaj iz nemščine, kajti se občevanje z boljšimi psi vrši v tem jeziku. Seveda gramatike jim ne bo treba in nepravilnih glagolov menda tudi ne.

3. Nemški še ne znam dovolj; znam pa jako krasno lajati, tuliti in renčati in bi bil že davno napravil izpit iz tega veščastva. Pa je dejal starešina, da ne more sestaviti komisije za ta izpit, ker so veščaki za to reč pravzaprav le psi in če bi same pse pozval v komisijo ne bi bilo nikogar, ki bi pisal zapisnik.

Če pričnem lajati, koj se mi oglase drugi psi od blizu in daleč in so vsi vneti za junaški boj. Mislim, da bi lahko gostoval v radiu in bi bila to zelo zanimiva točka za pse in bi jim nadomestovala vojne koračnice in signale in fanfare. In Vam lahko pošljem svojo fotografijo in ne zahtevam zanjo nikake nagrade.

4. Tudi znam cviliti, kakor cvilijo psi nežnega spola, in je rekel oča, da tako cviljenje za pasja ušesa ne doni dosti drugače kakor za ljudi opera. Sem takisto pripravljen gostovati, ako radio izprosi od našega gospoda ravnatelja dovoljenje. Brez dovoljenja so nam javne produkcije prepovedane.

In bi se teh pasjih točk lahko udeležile tudi mačke in mislim, da bi jih razumele; le ne vem, če ne bi postale nervozne in bi ušle na peč, na streho in na drevesa.

Tudi mijavkati znam jako krasno in sem se naučil pri skavtih.

5. Posebno sijajna točka za pse višje izobrazbe bi bil lovski rog, ta naj bi tulil, vmes bi se morala oglašati kaka divjačina — za te glasove se dobe posebne piščalke; sprožilo bi se par strellov, jaz pa bi lahko posnemal lovske pse z dovoljenjem gospoda ravnatelja in bi bila ta točka zelo sijajna. Toda bi bilo treba zanjo spretno roko kakega režiserja. In bi bila ta točka lahko skupna za pse in za gospode lovce.

Za prvi začetek bodo nemara zadoščale te točke in se bom morebiti še spomnil na katero, ker sem zelo navdušen za prospeh radia v najširših krogih. Toda prosim, da ne bo tisti večer motenj od tramavaja in od tistih, ki se masirajo, zakaj te stvari zelo jeze človeka, psi pa bi nemara še stekli, kar je zoper narodno zdravje.

Bi-pi!

Brat Peter.«

Ni minilo teden dni, pa je skavt Peter prejel odgovor:

»Ljubi brat Peter!

Bi-pi!

Najprej smo poizvedeli, kaj pomeni: .Bi-pi'.

,Bi-pi' je skavtski pozdrav in pomeni: ,Bodi pripravljen!'

Torej smo pripravljeni. Pripravljeni, prirediti pasji večer. Prosimo pa, da nam sporočiš tisoč plačujočih pas-

jiih abonentov! Samo za pasje komarje ne bomo prirejali večerov.

Bi-pi!

Radio.«

Skavt Peter in pijanci

Pijanci so resnično vredni usmiljenja.

Prvič, ker jim silno trpi čast. Komaj kdorkoli ugle-da pijanca, holaj! — že si misli: tole je pijanec. S tako mislijo pa seveda ne koristi ugledu, ki ga želi pijanec, da bi ga užival v človeški družbi.

Drugič je pijanec še bolj vreden usmiljenja zato, ker mu zunanost in notranost žal nista v skladu s pravili »Olikanega Slovenca«. Obleka mu je povaljana, neka-teremu v laseh tiči slama, a ne dehti prijazno prav iz no-benega in od nobene plati. Še seneni vozovi se pijancu umikajo v pregovoru in ne iščejo njegove družbe.

Niti mu ni pijača drugače v korist, marveč škoduje njegovemu želodcu in duši tudi in jetrom in obistim in možganom in barvi njegovega nosu.

Pijanci so resnično vredni usmiljenja in ni čudo, da se včasih samemu sebi tako smilijo, da kar tulijo.

V prejšnjih časih se jim je godilo še huje. V historijah se bere o pijancih, ki so bili tako prepojeni z žganjem od pete do temena skoz in skoz, da so se vneli in so zgore-li kakor bakla.

Take historije so sila zanimive.

N. pr. stoji v eni izmed teh historij, da je bilo lepega pomladanskega dne, pa se je pričel vleči po vsej hiši čuden duh, ta duh je bil smrad in neprijeten, kakor bi se na pokvarjenem špiritu žgale kosti in nohti in lasje in cunje in je postajal smrad tako gost. da se je kar videl. Zdajci so se čuli iz podtlčja zamolkli glasovi. Prihitela je straža, dim ji je kazal v klet, tam je stanoval žganjar Jerin. Straža je vdrla v klet, — kaj so ji uzrle zavzete oči: v kotu kup mesa in cunj, višnjevi plamenčki švigajo iz kupa zdaj tu, zdaj tam — to je žganjar Jerin. In kup še živi in neizrečno smrdi in še govori in vmes mu cvrka meso: »Oj, preljubi bratci — beži, podgana! — Kako žalosten je konec pijanca! — Cvrk, cvrk! — Ali ni nikoder nikakšnega novinarja — cvrk, cvrk — ali risarja, da bi napisal ali narisal strahovito mojo smrt zaradi senzacije in nagrade in zgleda in svarila! — O — cvrk, cvrk — preklet bodi demon alkohola! Rajši pijte iz studenca, živi naj absti — cvrk in šššt!« — pa mu je zavrknila in ugasnila še beseda in je črni kup samo še nemo tlel in kmalu ni bilo od žganjarja Jerina dosti več nego za lopato smrdljive žlindre in ni vedela neutolažna vdova, kaj bi z njo, ali jo naj vrže na gnoj ali naj zanjo tvega stroške pogreba.

Resnično grozovita je bila taka smrt in jo je zelo zanimivo brati. Zdaj se že več let ni nikomur primerila, kar je s stališča svarilnih zgledov v boju zoper alkohol le obžalovati. Morebiti je temu kriva boljša oziroma slabša

kakovost alkohola — kakor se vzame. Toda ni izključeno in se lahko zgodi, da bodo kjerkoli izdelovali zopet slabši alkohol oziroma boljši — kakor se vzame — pa ne bi bilo več zadržka zoper zgoraj popisani pretresljivi način smrtne kose. Pijanec, prepojen s poštenim alkoholom, je silno nevaren zastran ognja; dovolj je, da se mu približaš z gorečo smotko, pa se bo vnel, zgorel živ in ga morilni plamen ne bo objel kar v hipu, nego počasi bo tlel in smrdel in cvrkal in nazadnje, kakor rečeno, ga ostane samo še za lopato žlindre. To je jako žalostno!

Tudi skavt Peter je bral zanimivo historijo te smrti. Bral jo je in jo prebral še enkrat in dejal, da je sijajna. Že se je spomnil skavtskih zakonov, da je skavt vzdržen in ne pije in da je skavt vsak dan koristen. Preudaril je vso reč in ni se mu zdelo prav, da pridigajo treznost po šolah, kjer ni pijancev, in na shodih, kamor prihajajo le najzanesljivejši trezniki. Nego, je dejal, treba je med pijance v beznice, ti so potrebni pridig in svaril in bi jih gotovo pretreslo, če bi zvedeli, v kakšni nevarnosti so, da se vnamejo in zgore in jih ne bi ostalo drugega nego za lopato smrdljive žlindre.

»Bi-pi!« je vzkliknil skavt Peter — to je skavtsko geslo in pomeni: Bodi pripravljen! — in je bil skavt Peter pripravljen. —

V mračni kleti pri »Zelenem fraklju« je bil zbran cvet žganjarjev. Bilo jih je dvanajst ali štiriindvajset, s kakrš-

nimi očmi si jih gledal, s treznimi ali pijanimi. Mednje je nenadoma stopil klobuk s širokimi krajevci, bil je skavt Peter. Povzpел se je na klop in jim govoril:

»Častiti žganjarji, smrdljive posode alkohola, ali ste zavarovani zoper požar? Če niste, skrajni je čas, da se zavarujete in si železne tablice o zavarovanju obesite okoli vratu, da bo kaj ostalo od vas, ko zgorite, in da bo moči spoznati klavrne vaše ostanke!«

»Ho, ho, ho!« so se začudili žganjarji, »kdo nam kva-ka in kaj?« in se je eden prigugal pred skavta Petra in mu gostoljubno ponudil: »Na, pij!«

Skavt Peter je pač vzel frakelj, pa ga je tudi že treščil ob tla. Dejal je, da si bo razbiti in razliti ta frakelj vpisal v seznam svojih dobrih del in ga dvakrat podčrtal in okrasil s plusom in tremi klicaji. Gostoljubni žganjar je bil drugačnih misli; pokazal je zobe in renčal in so mu pritrjali tovariši in krčmar. Skavt Peter pa se je neustrašeno umaknil za mizo in nadaljeval svojo pridigo:

»Častiti žganjarji, zanikrne mavre pijane, že smrdite po smoji! Vidim, trenutki vašega življenja so škrti. Zdaj, zdaj bodo iz vas švignili višnjevi plamenčki, iz nosa, iz trebuha, iz vsega života. Pri živem telesu boste cvrkali: cvrk, cvrk! in vam ne bo pomoči. O žganjarji, hitro se skesajte, preden postanete žlindra!«

Žganjarji so bili živo užaljeni — vsak žganjar je užaljen, če mu poveš, da je žganjar. Pa so rjuli, obstopili

mizo in že je čul skavt Peter pesti, ki naj bi mu dokazale, da žganjarji niso žganjarji.

Tačas pa je zunaj zatrobilo »ta ta«, vrata so se odloputnila na stežaj in v klet so pogledale svetle čelade, v rokah so držale cev brizgalne in načelnik Florijan je vprašal, kje gori in kdo je tisti Bi-pi, ki je poslal nujno pošto, naj pridejo.

Skavt Peter je zaklical: »Bi-pi, bodi pripravljen! Tukaj gori: dvanajst mož je v smrtni nevarnosti, da zgore, eksplozija ni izključena, že smrdi smoja — kar sprožite!«

In ker mora vsak skavt znati vse, od zapletanja vozlov do kuhanja krompirjeve omake, od brzojavnih znakov do zgradbe mostov, je poznal skavt Peter tudi gasilna znamenja, — s seboj je imel piščal in je zapiskal znamenje za brizganje. Pa so oni vzad na ulici pritiskali sesalko in pognali vodo in so bili vsi žganjarji do kože premočeni: kdor je kričal, je dobil vode še v usta, več, nego jo je mogel požreti.

Tako so bili, hvala Bogu, tisti pot vsi rešeni iz nevarnosti, da zgore in postanejo žlindra.

Deležen je bil mokrega blagoslova tudi krčmar pri »Zelenem fraklju« in je bil hud. Vendar mu je bilo všeč, da mu je pritekla voda tudi v posodo z žganjem in se mu ni bilo treba truditi z zalivanjem.

Pa ko so potem iskali fanta, ki je napeljal to zmedo, ga ni bilo več najti, kajti je skavtsko geslo: »Bi-pi!« in je bil tudi skavt pripravljen, da izgine pravi čas.

Skavt govori resnico

Tako se glasi prvi skavtski zakon. Skavtski zakoni seveda ne lažejo, zato je res, da skavti govorijo resnico. In jo je govoril tudi skavt Peter, pa naj je bila komurkoli prijetna ali neprijetna.

Včasih namreč resnica ni prijetna tistemu, ki jo govori.

Npr. če te vprašajo: »Kdo je potrl uro?« ali »Kdo nerojda je razbil šipo?« ali »Kateri pujs je posvinjal tla?« in če poveš resnico in vljudno odgovoriš: »Pardon, to sem bil jaz!« ne pričakuj bogve kako prijaznih pogledov in besed, nikakor ne! Zato se marsikdo rajši potuhne in pravi, da nič ne ve in da ni bil on in da se je nemara potrlo, ubilo, posvinjalo kar samo od sebe.

Toda ta, ki tako govori, ni skavt. Skavt Peter se je neizprosno izogibal sleherni laži in je skušal biti skavt in resničen ne le v besedah, nego tudi v mislih; nikdar ni svojih misli zahrbtno prikrival. To mu je bilo včasih prijetno, včasih neprijetno.

Npr. se skavtu Petru ni zdelo neprijetno, če je mogel na promenadi in je z iskreno besedo razodel dami, pardon! da linija njenih nogavic ne ustreza zakonom lepo-

te, in pardon! da so ji ustnice preživo barvane, naokoli pa je stalo obilo hvaležnih poslušalcev. Toda štejejo dame vsako in kakršnokoli resnico rade za žalitev in imajo v rokah dežnike ali sončnike in jim je pri rokah policaj, pa se lahko zgodi, da pokaže resnica roge in postane neprijetna. Zlasti ko ima policija za svoje nazore jako tehtne razloge, ki se jim pravi pendrek.

Neustrašen in neutruden se je skavt Peter uril v resnici in je dosegel na tem področju tolikšne rekorde, da so nazadnje doma rekli in v šoli, da tako ne gre naprej.

Zgodilo se je in ga je vprašal gospod profesor, koliko prebivalcev šteje Ljubljana. Pa je skavt Peter vstal in spodobno odgovoril, da čisto po resnici ne ve, koliko da ji šteje, kajti da jih ni štel.

»Predrzní poba!«i se je hudoval profesor. »Kdo ti jih je ukazal šteti! Mar si spal zadnjo uro, ko sem razlagal Ljubljano?«

Skavt Peter je spodobno odgovoril, pardon! da ni spal in da je gospod profesor zadnjo uro povedal, da ima Ljubljana prebivalcev triinpetdeset tisoč, enega več ali manj, s predmestji pa petinšestdeset tisoč.«

»No,« je dejal gospod profesor, »ko veš, zakaj pa ne poveš?«

Vljudno je odgovoril skavt Peter: »Pardon! — Vprašali ste me, koliko prebivalcev ima Ljubljana. Tega ne vem.

Niste me vprašali, koliko ste gospod profesor rekli, da jih ima.«

»Mar ne verjameš mojim besedam? Mar sem lažnivec?«

Dejal je skavt Peter: »Pardon, tega nisem rekel! Tudi ne morem reči, da ste lažnivec, dokler sam ne preštejem prebivalstva. Če želite, gospod profesor, da po svoji vesti povem resnično in zanesljivo število, prosim odloga in dopusta tri mesece, pa jih bom preštel.«

Ves razred je bruhnil v smeh in se smejal z usti, rokami in nogami.

Gospod profesor je zagrmel: »Tiho! Sedi, falot, in boš konec leta rajši štel svoje cveke! Ti bo treba celega leta, da jih prešteješ! — Pa ti vstani, Pavle Tinta! Koliko prebivalcev ima Jugoslavija?«

Rekli smo, da ima resnica včasih prav prijazno lice, pa se je tisti hip taka zdela tudi Pavlu Tinti in je strumno vstal in odgovoril: »Gospod profesor ste včeraj rekli, da jih ima dvanajst milijonov, enega več ali manj.«

»No, pa jih ima ali jih nima?« je sladko vprašal gospod profesor in so se mu v očeh skrivali bliski.

Pa je Pavle Tinta sledil bleščečemu zgledu skavta Petra in odgovoril, da ne ve, ker da jih ni preštel.

»In si želiš tri leta odloga, da jih prešteješ, kajne?« je preljubeznivo dejal gospod profesor. Potem pa se je zabliskalo in treščilo: »Sedi, cvek na kvadrat, izdajalec do-

movine in sramota novega veka!« — Ta cvek na kvadrat je bila gorjupa stran resnice, njena sladka stran pa je bila ta, da je tudi Pavle Tinta žel zvrhano mero navdušenega grohota, en sošolec je kar z glavo butal ob klop, drugemu pa se je pričelo kolcati in bi se bil skoraj zadavil.

Gospod profesor je razjarjen odropotal iz razreda in je pozabil tobakiro in očala in robec in seveda tudi dežnik, toda je bil dežnik pozabil že prejšnji teden in je bil nemara že sploh pozabil, da ga je pozabil.

V konferenčni sobi se je bridko pritožil, kaj se mu je zgodilo, kako in zakaj, in da je v razredu pričela razsajati resnica.

Zemljepisu je sledil veronauk in je bil prvi poklican skavt Peter.

»Tako, tako,« je dejal gospod katehet in si mel roke, »slišal sem, da si bil pri zemljepisu nespodoben in predrzen — to ni prav!«

Skavt Peter je ponižno odvrnil, da je govoril le resnico; če je bil potemtakem kdo nespodoben in predrzen, je bila nespodobna in predrzna le resnica in naj bi resnica dobila cvek in ne on!

Pa je vzrasel še katehet: »Zapomni si, jezik nemarni: če si zemljepis vprašan, zemljepijske odgovarjaj in ne resnico! Kadar boš vprašan resnico, tedaj odgovarjaj resnico! Pa te ne bo nikdo izpraševal resnice — za resnico si še premlad. Glej ga, mokronosarja! Sedi! Oziroma stoj,

se bova še midva pomenila nekoliko iz ‚Zgodbe‘! — Povej mi, kdo in kaj je bil Gedeon?»

Skavt Peter je slutil svojo zlo usodo in je klavrno odgovoril: »Gospod katehet ste povedali ...«

»Ne vprašam te, kaj sem povedal jaz, nego te vprašam, kdo in kaj je bil Gedeon?»

Skavtu Petru ni dalo, da bi zatajil resnico, in je povedal: »Na svoje oči nisem videl Gedeona, na svoja ušesa ga nisem slišal, zato sam nič ne vem o njem. V ‚Zgodbah‘ stoji zapisano na strani 84 ...«

»Kdo te je vprašal, kaj stoji v knjigi! Sedi! Cvek! Še v razredno knjigo te vpišem, čakaj me!« in je gospod katehet hitro odprl kateder pa so s katedra padla očala in tobakira in robec, ki so ležali tam še od prejšnje ure. Očala so se razbila, tobak se je stresel. Razred pa je drvel iz klopi, da pobira, pa je neusmiljeno pričel kihati in en basovski glas je dejal, da je to Gedeonov meč in kazen božja. Nato ni bil v razrednico vpisan le skavt Peter, nego mu je družčino delal ves razred.

O napredovanju skavta Petra v resnici in njegovem nazadovanju v šoli sta zvedela tudi mila mu majka in dični mu oča.

Pa se je zgodilo, da je skavt Peter prijaznega pomladanskega dne razkladal očetu in so mu žarela lica, da bodo skavti letošnje poletje taborili na otoku Krku in kako da se veseli morja, nikdar da ga ni še videl, in va-

lov in parnikov in pomarančnih dreves in rib in fig, ki rastejo tam, in bo s seboj nesel tjakaj riža in sladkorja in čaja za štiri tedne in zobno krtačko in dve limoni in obveze in skicirko in čokolado in obliž in sveder in nož in klobaso ...

»Stop!« ga je ustavil oča. Resno je gubančil čelo in majal je košato glavo: potem je dejal, da ni lepo in da ga boli, da mu rodni sin tako malo spoštuje resnico, ki je božja hči; tega da se ni nadejal od njega, tem manj, ko je skavt.

Nepričakovane očetove besede so presunile skavta Petra. Oča pa je nadaljeval: »Ne razunem te, moj sin! Kako se drzneš in govoriš o letošnjem poletju, ko ga še nisi doživel in ne veš, ali bo. Tudi otoka Krka nisi še videl na svoje oči — kako moreš karkoli o njem trditi brez greha zoper resnico? Resnica je zgolj ta, da ne veš, ali je sploh Krk in ali še bo poleti, ako bo sploh poletje. Skavt naj vedno govori resnico! In morje in otok — kje si ju videl? Ali in kdaj si se prepričal na svoje oči, da je morje in da je morje baš pri Krku, ako je sploh Krk na svetu, in da so na morju parniki in ribe in fige in pomaranče? Ha?«

»Toda, oča!« je vzkliknil skavt Peter in je bil ogorčen.

»Stop!« ga je ustavil oče in okoli ust so mu igrale gube. »Nič toda! Vem, da nekateri profesorji in take vrste ljudje trdé, da sta morje in Krk in da uspevajo tamkaj

fige in ribe in pomaranče in parniki; tudi vem, da se dobe knjige, kjer je vsa ta reč razložena in natisnjena. Toda skavtu je zakon edinole čista resnica in ne to, kar profesorji uče in knjige. Ne spodobi se skavtu, da govori, o čemer se ni prepričal sam. Torej uveri se najprej na svoje oči, potem boš smel tja!»

Skavt Peter je dejal: »Kako se naj uverim na svoje oči, če ne smem prej tja?« Potem je prijel očeta za rokav: »Oča, ti mi nagajaš!«

Oče se je začudil: »Kaj, ali se da z resnico tudi nagajati? Pa ne, da tudi ti nagajaš z resnico in tako loviš cveke? Kaj? Glej ga ptiča!«

Pa je skavt Peter sprevidel, da kaže nekoliko odnehati pri resnici in je odnehal.

Morski volk

Skavt Peter je neutrudno in tudi z nezaslišanim uspehom napredoval v skavtskih vrlinah.

Koristen je bil vsak dan; ako ni mogel drugače, se je vsaj postavil v sonce, da je senco delal cvetki v travi ali kamnu v kolovozu. In nikdar se ni pripetilo, da ne bi v žepu imel kvart, da so služile bratom skavtom v koristno razvedrilo. Bil je hkrati štedljiv, pa je bil kvarte napravil sam in so se koristno poznale tudi z druge strani. Tako so bili bratje skavti obvarovani neprijetnih presečenj.

Bil je marljiv. O izredni njegovi marljivosti je z grozo pripovedovala vsa ulica. Že o polnoči je vstajal in si pri odprtih oknih prste uril na goslih. Zavzeto so mu odgovarjale mačke, psi in petelini. In je šel po vsej ulici ogorčen glas, da je tolikšna marljivost prevelika in mu bo v škodo na telesu in zdravju, in so resnično bili tiste dni skavtu Petru večkrat v nevarnosti kodri, ušesa in hrbet, kadar se je prikazal sosedom. Skrbni oča mu je svetoval, naj hvalevredno svojo polnočno marljivost rajši posveti manj hrupnemu krščanskemu nauku ali računstvu, gosli pa naj preloži na drugo uro, ki bo manj nevarna

zdravju in telesu. Nato je skavt Peter odnehal in ni več vstajal o polnoči.

Tudi silno vljuden je bil, kakor to zahteva četrti skavtski zakon. Ni bil takšen kakor nekateri tovariši neskavti, ki jim preradi služijo odurni izrazi, npr. »Oslinil te bom in v tla zabil do ušesa!« ali pa »Očebulil te bom po butici!« Nego se je skavt Peter skrbno izognil slehemi surovi besedi, in če je bilo treba udariti, je pač udaril, toda je zraven rekel: »Pardon!«

Njegove vrline niso ostale prikrite skavtskim starešinam in so ga povabili na izpit. Uspeh izpita ni bil dosti drugačen nego sijajen. Tolikšne modrosti še ni bila čula komisija iz skavtskih ust.

Npr. je vedel in povedal, da pravi skavt uživa hrano le zato, da nudi zaslužka prehranjevalnemu obrtu. In čim več sne, tem bolj je koristen. Tudi obleka da služi enakemu namenu; vrhu tega ako porineš skoz rokava in hlačnici dva droga, je nosilnica gotova in potem po mili volji prenašaš ranjene skavte; s klobukom pa lahko jako koristno podpihaš taborni ogenj.

Še je razodel osuplim izpraševalcem, čemu da so šole. Dejal je, da ima šola ta vzvišeni namen, da utrja skavta pozimi v prenašanju mraza, poleti v prenašanju vročine, v vseh letnih časih pa v prenašanju dušljivih plinov in dolgega časa.

Skratka, komisija je soglasno spoznala, da je takšen izpit pravcati užitek in da se temu užitku ne mara in ne more odpovedati; zato da naj ponovi skavt Peter izpit v šestih mesecih.

Tako ugleden in spoštovan je bil skavt Peter. A se je njegov ugled še neznansko povišal, ko se je tisto poletje udeležil skavtskega taborjenja ob morju.

Oča je dejal: »Le pojdi, morski zrak in morska voda in zraven prismojen riž in suha polenta čudovito vplivajo na razvoj telesa in duha!« In še je svetoval, naj vzame s seboj gosli: tamkaj, kjer bodo taborili, da moli nedaleč od obale skalnata čer iz morja, tam da utegne imeti najugodnejšo priliko za prstne vaje, seveda ako ga bodo trpeli ribiči glede na mir in red med ribjim narodom.

Toda se skavt Peter ni poslužil očetovega dovoljenja in ni vzel s seboj gosli; kajti je bil oprezen in ni pozabil, kako so mu gosli ogrožale zdravje in telo.

Tako se je zgodilo, da je skavt Peter prišel na morje, a mu je morje nudilo obilo novih prilik, da se uri in izkaže v skavtskih vrlinah.

Npr. v vljudnosti. Kadar so se kopali, je vsakikrat, preden je stopil v morje, vljudno dejal: »Pardon!« In če se mu je približal parnik, mu ni neolikano delal napotja, nego se mu je vsakikrat obzirno umaknil, in se je obzirno umikal celo jadrnicam.

Vsi skavtje so mu bili bratje, kajti tako veleval zakon. Požrtvovalno jim je pomagal bodisi podnevi, bodisi ponoči, kadarkoli je kateri kaj dobrega prejel z doma in je bilo treba snesti, da se ne pokvari.

In nezaslišano lepe in nove igre jih je učil. Npr. eden je bil toreador, drugi je bil bik in sta se lovila in borila po obali in tisti, ki je bil bik, ni imel drugega orožja nego glavo in ni bil nikdo rad bik.

Ali pa je bil prvi Ben Hur, drugi Messala, kakor v romanu, in sta tekmovala v dirki prav tako kakor v romanu; tretji skavt je bil Ben Hurjev voz, četrti skavt Messalov voz in je potem Messalov voz izgubil kolo — to je bil peti skavt — vse kakor v romanu, in so se vsi trije prekucnili v pesek, Messala in njegov voz in kolo.

Kdor zna in si izmisli tako prekrasne igre, ni pes, da se ne bi kmalu prikupil vsem tovarišem.

Najsijajnejša točka z njegovega taborjenja ob morju pa je bil morski volk.

Morskega volka ni videl nikdo. Vendar se je raznesel glas, da straši po ondotnih vodah in ima graje vredno navado, komurkoli kaj odtrgati, ali nogo ali roko ali pa tudi kar glavo, če ni predebela.

Zvečer ob tabornem ognju je starešina ukazal: nihče naj se ne koplje dalj od obale nego kvečjemu deset metrov! Živo je predočil bratom skavtom sramoto, ki bi zadel skavtski tabor, ako se ne bi celotno in neokrnjeno

vrnili domov, nego katerikoli brez roke ali noge ali glave. Zato naj brezpogojno spoštujejo ukaz! In je končal s skavtskim geslom: »Bodi pripravljen! Bi-pi!«

Te besede so skavtu Petru globoko segle v skavtsko dušo. Ni mogel spati, nekoliko zaradi besed, nekoliko zaradi vročine, pa so mu po glavi rojile naslednje misli:

Velika je oblast starešine in vsak skavt mu je poslušen. Baš zato je skavt in ima zakone. In ni v taboru skavta, ki bi zoper prepoved šel in se kopal nad deset metrov daleč od obale. Ta reč drži in je sleherni skavt vedno pripravljen — Bi-pi! — in mu bo meja desetih metrov sveta bolj kakor zid iz železnega betona. Budili pa so se skavtu Petru dvomi, ali bo meja desetih metrov sveta tudi morskemu volku in ali morski volk sploh pozna to mejo. Ako zanj ne velja meja in prepoved, sta meja in prepoved brez stvarne koristi. Prizadetemu skavtu bo žal roke ali noge ali glave, pa naj mu bo odgriznjena tokraj ali onkraj desetih metrov od obale. Pa bo sramota velika za skavtski tabor!

Te in take misli so premetavale skavta Petra po ležišču in težko je pričakoval dne. Komaj pa se je dan zaskvital, že je bil pripravljen. Oblekel se je — skavt je hitro oblečen, samo klobuk dene na glavo. S slame je potegnil rjuho, izpred šotora je pobral dve palici. Tiho je ravnal, nikdo ga ni videl, nikdo ga ni čul, pa se je gredoč mimo

kraja, kjer je sinoči gorel sveti ogenj, sklonil in — skratka: bil je pripravljen.

Ko se je počasi zbudil tabor, je bila skavtska družina zelo presenečena, ko je zapazila: na sivi čeri, moleči iz morja, se je svetilo široko razpeto platno! — Drugega za drugim je napotila radovednost, da gre gledat.

Pa so se smeje čudili tudi potniki, ki jih je mimo pripeljal jutranji pamik. Na široko razpeti rjuhi so bile z ogljem naslikane velike črke in so se brale tako:

»Bi-pi!

Morskemu volku strogo prepovedan vstop v morje deset metrov od obale!

Bi-pi!«

Pod napisom je sedel skavt Peter in važno kukal skozi pest, ali in kod se bo pojavil morski volk, in je prosil prihitevše brate skavte, naj kateri ostane blizu, da bo žurno tekel po žandarje, če bi se pojavil morski volk in ne bi bil poslušen pozivu. Vzdihnul je, da mu je žal, da ni vzel s seboj gosli — oča da mu je povedal, da se ribe zelo boje prstnih vaj na goslih. —

Vsak pravi skavt ima svoj gozdni priimek. Skavt Peter ga še ni imel. Tovariši so mu svetovali, da sta prav lepa priimka »Zamaknjeni močerad« ali »Okajeni bivol«; izmed teh naj si katero izbere: Skavt Peter se do tedaj ni mogel odločiti.

Tisti dan pa je nenadoma prejel priimek, ki se ga ni več iznebil, in še ponosen je bil, ko so ga klicali: »Morski volk«.

Skavt Peter in dobra volja

Skvat Peter je bil skavt: skavtski klobuk je imel in skavtsko srajco, pisano ruto za vratom in dolgo palico v roki. Pa mu je dejal oče: »Da, da, skavtsko obleko imaš, kadar boš imel še skavtski duh in skavtsko telo, takrat boš resnični skavt.«

Je odgovoril skavt Peter: »Ni moja krivda, ako še nisem. Deset je skavtskih zakonov, poznam jih od prvega do zadnjega, pa jih lahko povem tudi narobe, od zadnjega do prvega. Vsem desetim bi rad ustrezal, pa mi drugi branijo.«

Se je začudil oča: »Kdo ti brani?«

Skavt Peter je postrani pogledal očeta: »Ne vem, ali ti lahko povem. Daj mi častno besedo, da ne boš hud!«

Pa mu je oča namesto častne besede naklonil rahlo tepko na košato glavo. »Vem, da jo boš zaslužil za to, kar mi boš sedajle povedal. Pa sem te plačal, še preden sem slišal. Sedaj pa le kar brez skrbi na dan: Kdo ti brani skavtske zapovedi?«

Skavt Peter je hvaležno potrdil prejem nepričakovane tepke, ki da je z njo že naprej plačan njegov račun. Previdno se je vendarle nekoliko umaknil iz dosega očeta.

tovih rok. Potem je povedal, da ga v vestnem izpopolnjevanju skavtskih zakonov najbolj ovirata šola in dom.

»Čujmo, čujmo,« je dejal oče. »Nemara bo prav, če sedem. Radoveden sem.« In je sedel pa je skavt Peter povedal, da se sedmi skavtski zakon glasi: »Skavt je vedno dobre volje.«

»Da, da,« je vzdihnil oče, »ta zakon je jako moder. Ne le za skavte, še za druge bi bil koristen, za vse, ki ječe v skrbah, ali jih boli vsaj zob. Dobre volje naj bodo, pa ne bodo ječali! Ni napačen ta zakon.«

»Kajne?« je dejal skavt Peter. »No, vidiš! Pa smo imeli oni četrtek šolsko nalogo, naj kaj napišemo o domačem obrtu. Šolske naloge niso, da bi se jih srce veselilo. Pa sem bil vendarle dobre volje, kakor to ukazuje zakon, in sem napisal nalogo takole. — Poslušaj!

CVEKI

Cveki so jako cvetoč domači obrt.

Izdelujejo jih zlasti v Kropi in jih razpošiljajo na vse plati naše domovine.

Uporabljajo jih za podkovanje.

Velika množina cvekov se porablja tudi po učilnicah. Ako je učenec vprašan in ni dobro podkovan, pa dobi cvek. Kajti so cveki za podkovanje. Teh cvekov pa ne izdelujejo kovači v Kropi, nego jih izdelujejo gospodje učitelji sami.

Ti cveki so domači obrt gospodov učiteljev, plačilo za cveke pa prejemaajo gospodje učitelji od države.

Kovači v Kropi ne nakujejo vsak enakega števila cvekov. Kdor je bolj marljiv in spreten, jih nakuje več. Tudi pri gospodih učiteljih je število cvekov jako različno in se to število takisto ravna po marljivosti in spretnosti gospodov učiteljev. Nekateri učitelji pridelajo jako malo cvekov; ti so najboljši.

V učilnicah izdelani cveki se imenujejo tudi kljuke ali fajfe ali čiki.

Oče je poslušal nalogo in majal z glavo. »No,« je dejal, »in kakšen si dobil red? Seveda cvek!«

Je potrdil skavt Peter: »Veliki podčrtani cvek! Zakaj! Zato ker šola ne zna in ne upošteva skavtskega zakona, da bodi skavt vedno dobre volje.«

Oče se je hudoval: »To ni dobra volja, nego je predrznost, kar si napisal. Za burko ti je naloga, norca si delaš iz učiteljev! Čakaj me, žal mi je, preveč rahlo sem ti dal tepko! Kaj bo iz tebe, fant?«

Skavtu Petru pa je šlo za taborjenje in je zbral vso svojo zgovornost.

Skavt Peter se je branil. »Zakon je zakon, šola pa zatira zakon in dobro voljo s cveki. Za šolo ubira stopinje še dom. Da, dom! Saj vidiš, kakšni so nekateri očetje in

kako rohne nad sinom, če se mu primeri in za dobro voljo ulovi cvek!«

Tako je govoril skavt Peter in ni čakal odgovora, nego je previdno smuknil iz sobe in po stopnicah navzdol na dvorišče.

Oče je molčal. Pozabil pa ni, le čakal je prave prilike.

Prihajalo je poletje. Šolsko leto se je nagibalo h koncu, skavtom se je obetalo taborjenje v Bohinju. O, Bohinj, kako dehti tvoj čisti, sveži zrak, kako bleskeče tvoje sonce kakor okopano v jutranji rosi, kako mikajo zelene tvoje vode, tekoče in stoječe, gorski velikani jih čuvajo! In sredi te krasote skavtski tabor, spanje v šotorih, kuhinja na tratini, vsak večer skavtska zabava ob svetem ognju.

»O, o, oča, jutri se moramo javiti, kdo da bo šel taborit, in založiti bo treba prispevek dvesto dinarjev za štiri tedne!«

Oče je nagubal čelo: »Kaj denar, čemu taborjenje! Poglavitno je, da si skavt in vedno dobre volje.«

Skavt Peter je čutil, kam merijo očetove besede. Poparile so ga. Pa je napel najprikupnejše in najmilejše strune: »Dragi oča, kajne da boš dal? Vidiš, če jutri ne prinesem prispevka, ne bom smel na taborjenje; kako naj bom potem dobre volje!«

Reče oče: »Dobra volja je zakon! Dobre volje moraš biti celo tedaj, če drugim ni všeč, kajne, npr. šoli in do-

mu. Pa bodi dobre volje še tedaj, kadar ni vseč tebi! — Dobre volje si želim tudi jaz. Jaz pa ne bi bil dobre volje, ako naj ti dam sedajle dvesto dinarjev in še naj pričakujem, da mi h koncu šolskega leta prideš iz šole okrašen s cveki kakor star škorenj. Dobre volje sem in bom, ko obdržim svoje dinarje.«

Mati je imela natakunjene naočnike, podpletala je nogavice in je resno prikimala.

»Oča, prosim te, tvoji nazori niso pravi! Niso taki, da bi nudili meni, tvojemu sinu, lepega zgleda! — Prosim te, nikar se mi ne smej!«

Je dejal oče: »Smejem se, ker sem dobre volje — tak je zakon!«

Skavtu Petru se je skoraj zajokalo: »Pa ni dobra volja edini zakon, ampak ima skavt še druge zakone. Tretji zakon se glasi: Skavt je koristen! Četrty zakon: Skavt ljubi bližnjega! Tvoja dobra volja ne sme biti zoper korist in ne zoper ljubezen do bližnjega.«

To pot je mama pokimala fantu.

Oča pa se je čudil: »Eja, káko mi poveš novico! Da dobra volja ni edini zakon, ampak da so razen dobre volje še drugi? Kako je, fantè, ali naj ti drugi zakoni veljajo samo zame ali naj veljajo za vse?«

»Za vse enako!« je odločno potrdil Peter, bistro je očetu pogledal v oči.

»Eja,« se je začudil oče, »pa naj veljajo tudi zate? In celo za tvoje šolske naloge, kaj? Da ne bodo le za burka-sto dobro voljo in za smeh in da ne bodo žalile tvojih učiteljev in skrbi povzročale staršem?«

Skavt Peter je povetil glavo, malo sram ga je bilo, pa se je vendarle premagal. Dejal je: »Da!«

Pa sta se hitro sporazumela z očetom: Peter mora napeti vse sile, da popravi v šoli, kar je zagrešil in zamudil s svojimi muhami! Potem bo smel na skavtsko taborjenje.

In je skavt Peter čudovito postal priden. Rano ob petih je vsak dan vstajal, s knjigo je korakal okoli mize in se je mrmraje učil in je bilo slišati, kakor bi zunaj šel dež. Uspelo mu je in je vse popravil! In moram povedati še to, da je bila njegova pridnost tolikšna, da je kar za dve kili shujšal.

Nekaterim povzroča debelost silne preglavice in pijejo zdravilne čaje in jedo suhe kranjske klobase brez kruha in potem nič ne pijó, ker so žejni; in pa če zelenega pajka požreš, pravijo, da nemarno shujšaš. Pa se mi zdi, da ni treba teh in takih pripomočkov. Zjutraj zgodaj vstajaj in s knjigo hodi okoli mize kakor skavt Peter, ali pa v drvarnico stopi ali na vrt ali na polje in delaj, pa ti bo preobilna mast prehitro splahnela brez čaja, brez kranjske klobase in zelenega pajka.

Pismo s taborjenja

Dragi oča, preljuba mamica!
Vreme je bilo dosedaj žal bolj socialno, »socialno« je nova skavtska beseda in je klavnega pomena. Tudi o svojem plašču moram poročati, da je socialen, odkar se je udeležil svečanega večernega ognja. Pa za v tabor bo vendar še, ker luknja ni prevelika.

Zrak je tukaj v Bohinju zelo posrečen in nič ne stane, »posrečen« je tudi nova naša beseda. Slehernemu skavtu je dovoljeno, da uživa zraka, kolikor hoče. Toda ima tukajšnji zrak premalo redilne snovi v sebi in vitaminov. Prosim Te, dragi oča, stopi pogledat v poučni slovar in mi piši, kaj so vitamini — vedel sem, pa sem pozabil.

Za redilne snovi in vitamine nam skrbi kuhinja. Naša kuhinja je takisto bolj socialna, kajti si kuhamo sami. In smo potem sijajno lačni. O, ljuba mamica, kuhati je jako lahko, jaz že znam. Ampak težko je, potem jesti, kar si sam skuhal. Včeraj sem kuhal jaz in jim ni bilo dovolj; pobrali so mi še zobno pasto, namazali so si jo na kruh in snedli vso. Rekli so, da je bila dobra kakor pes. Kosilo so pa pustili.

Ljuba mama, pošlji mi še zobne paste in dosti! Ali pa namesto zobne paste lahko pošlješ tudi jetrno pasteto. Mislim, da je jetrna pasteta cenejša. Sedmi skavtski zakon se glasi: »Skavt je delaven in štedljiv«. Zato bodi štedljiva in rajši kupi jetrno pasteto. Tudi jetrna pasteta je dobra kakor pes. Če ti pa kaže klobasa, pa klobaso kupi, tisto trdo, ki ji pravijo »čikarica«.

Ali pa kupi oboje, čikarico in pasteto! Zobno pasto morebiti lahko pustiš. Štedljivost je res zelo koristna. Npr. če vložiš v hranilnico dinar, čez štiristo let boš imel milijon dinarjev — kar preračunaj pa nikar ne pozabi na obresti od obresti! Tukaj v Bohinju ne moreš štediti. Tukaj imajo Hranilnico in posojilnico in sem jim nesel en dinar, da ga bom štedil štiristo let. Pa ga niso marali vzeti. Rekli so, da manj ne sprejmejo kakor deset dinarjev. Deset dinarjev je preveč: prvič jih nisem imel, drugič — za deset dinarjev bi po štiristo letih dobil deset milijonov, toliko ne potrebujem, kajne da ne?

Delavni smo jako. Brcamo žogo dopoldne in popoldne in smo trudni kakor pes. »Pes« je tudi skavtska beseda. Včeraj nam je v tabor prišel berač in smo mu dali, kar smo imeli. Gledal je, kako smo igrali žogo. Pa nas je svaril, naj nikar toliko ne delamo! Če nas bodo videli take, hitro nam bodo predpisali davek. Dejal je, na vsako delo da je davek in samo zato da ne dela in rajši berači, ker se boji davka.

Ta berač je bil zelo posrečen. Preveč res ne smemo delati, ne zaradi davka, ampak zato, ker so sedaj počitnice in se ne spodobi, da jih skrunimo. Potem pa še zato ne: čim več delas, bolj si lačen.

Zraven našega tabora je velik travnik, tam smo pomagali gospodarju pri senu. Sijajno je bilo in smo za malico dobili razen kruha tudi vsak en šabeso, po šabesu se krasno riga, le poizkusi! Vsi gospodarji bi nas radi imeli. Ene mu izmed njih bomo pomagali zidati hišo, to je zelo zabavno. Samo preveč nas je in bomo smeli pomagati le nekateri, drugi pa bodo morali brcati iogo in so zelo klavrni ali socialni.

Na vaju vsak dan mislim, kadar prihaja pošta in pri kosilu. Ali boš kmalu poslala, ljuba mama? In nate tudi mislim, dragi očka! Tukaj imajo marsikake starine po hišah, skrinje in take stvari, ki Te zanimajo. Pa so tukaj še bolj stare starine in Ti eno pošiljam, priloženo v škatlici.

Prišel nas je obiskat star profesor in je tri dni taboril pri nas. Pa ni ta profesor tista starina, ki Ti jo pošiljam v škatlici, ampak je bil silno učen. Spremljal sem ga in mu nosil nahrbtnik, kajti je skavt vedno koristen, in je bila v nahrbtniku jetrna pasteta in klobasa čikarica in sva si zraven kuhala čaj, posebno gospod profesor. Pri malici sva zelo modro govorila, posebno gospod profesor. Sedela sva vsak na svoji skali, gospod profesor je s palico brskal po

produ in je dejal, da je to kamenje doživelo čudo stare stvari.

Povedal sem mu, dragi očka, da se za stare stvari tudi Ti zanimaš in da imaš uro, stara je par sto let.

Pa je dejal gospod profesor, da je par sto let prav lepa starost za uro. Za kamenje pa da je še par milijonov premalo in da je takle kamenček tahko star milijardo let.

Kar strah me je tolikšne številke in Te prosim, dragi oča, stopi in poglej v poučni slovar in mi piši, koliko je ena milijarda.

Kamenček, ki je star milijardo let, pa Ti pošiljam v priloženi škatlici, nikar ga ne izgubi in naj bo čisto Tvoj! Ni treba, da mi zanj kaj daš, res ne, razen ako sam hočeš, saj veš, da je moje denarno stanje jako socialno. In Ti še lahko pošljem takega kamenja, ker so tukaj vse gore take in še ceste posipljejo s takim kamenjem, ali ni škoda?

Te gore bi bilo pravzaprav postaviti v kak muzej, ali ni res?

Vprašal sem gospoda profesorja in se je muzal. Dejal je, da bi bilo nemara najbolj varno, če vtaknejo v muzej kar celo zemljo, kolikršna in kakršna je, zemlja da je stara milijardo milijard let in še se ne ve, kako dolga so bila leta v onih letih.

Skrbi me, ako bodo res vtaknili vso zemljo v muzej, kam bomo šli mi skavtje s svojim taborom, kje bomo spali in kje bomo kuhali. Ne vem, ali nam bo dovoljeno v muzeju ku-

hati in spati, ko še dežnika ne smeš s seboj vzeti, kadar greš v muzej, ampak ga moraš oddati pred vhodom v garderobo.

Precej me to skrbi, še bolj pa me skrbi, ljuba mamica, ali boš takoj poslala jetrno pasteto in čikarico. Prosim Vaju, pridita kar oba semkaj, mamica in oča, in jetrno pasteto in čikarico prinesita s seboj, bo prej tukaj in bosta prihranila poštnino.

Radostno Vas pričakujem vse štiri, jetrno pasteto, čikarico in Vaju dva Vaš hvaležni sin in skavt

Peter.

— — —

Oče in mati sta prebrala pismo. Mati je dejala: »Sama neumnost mu roji po glavi.« Oče pa se je smejal: »Dobro je! Fant dela in ne ve, da dela; uči se in ne ve, da se uči. Zdrav je pa tudi, ker je lačen.«

Skavt Peter in naloga o miru

Skvajtje vedno kaj snujejo pa so si one dni snovali godbo. Eden je imel orglice, okoli vratu so mu visele na pisani vrvici, spleteni iz narodnih barv in so dejali tovariši, zato da je vrvica, da se fantu ne primeri in bi orglice požrl ob ognjevitem sviranju skavtske koračnice. Drugi pa je imel gosli in so bile tolikšne, da se ni bilo bati, da jih pogoltne. Zato so lahko pogrešale vrvico in je niso imele. Ogrlice in gosli, ako znaš nanje, so jako ali besno ugodne za uho naklonjenega poslušalca.

Pa je dejal skavt Peter: »Skvajtje moramo imeti orkester. Orglice in gosli še niso orkester, ampak je treba še tretjega, tretji bom jaz in bom sviral na banjo.«

Banjo je imeniten inštrument, besno imeniten. Kajti je čisto drugačen: na en kraj je podoben bobnu, na drugi kraj dolgi kuhalnici in ako ni toliko ugoden za uho, je tembolj ugoden za oči; in je dejal skavt Peter: kadar je kaj za oči, ljudje bolj gledajo, nego poslušajo in ni več tako važno, kako godeš in ali znaš. Banjo da je doma med zamorci, in je dejal skavt Peter, da si bo banju na ljubo črno poslikal lice in roke, kar bo besno vleklo. Besno je najnovejša skavtska beseda in pomeni toliko kakor

jako; jako ali besno da bo vleklo, je dejal skavt Peter, vsakemu koncertu da bo zjamčen nabito poln uspeh in ga bo na vsesplošno zahtevo trikrat ponoviti.

Tako je govoril skavt Peter pa so bili vsi navdušeni in je skavt Peter stopil pred očeta, da mu kupi banjo.

Je dejal oče: »Ho ho ho! Še za knjige ti nimam, kolikor si jih šola sproti izmišljuje, vsak teden so drugačne! Pa meniš, da bom denar sipal še za banjo! Na glavnik pis-kaj, pa bo prav tako zaleglo!«

Videl pa je oča, da mu je trda beseda potrla sinka, pa je dobrohotno dejal: »Stoj, dečko, veš kaj? Pravkar sem čital v novinah, v vseh šolah da boste pisali nalogo o miru in kaj je zanj treba; ta naloga da bo nekakšna tombola z nagradami, devet bo nagrad, najboljša bo vrgla petsto dinarjev. Daj, potrudi se, dečko! Sreča te išče, um ti je dan! Dobodi si nagrado, čim višjo, tem bolje! Zanj pa si kupi banjo, ako nimaš nujnejših potreb in poleg banje, ako hočeš, še žabo, da ti bo sedela na bobnu — žaba na bobnu bo dosegla nezaslišan uspeh!«

Nagrada za nalogo — to misel je sprejel skavt Peter z besnim navdušenjem in se je lotil naloge in je ni delal kakor po navadi šele zadnji večer ob zadnji uri, ko že voda dere v grlo, nego tri dni, ne dosti manj, je bil tih in zamišljen, in ko so opoldne imeli češpljevce, mu niso dišali in jih je snedel le štiriindvajset. Prepadena mu je

ljubljena majka tipat hodila roko, ali nima vročine, ko je takšen, in ji je moral kazati jezik.

Skavt Peter pa ni bil bolan, nego je kuhal nalogo in jo je kuhal čisto sam in je ni dal, da mu jo naredi kdo drug. Moj bog, za petsto dinarjev, kateri pisateljski prvak ne bi česarkoli poldrugo stran napisal, pa naj je mir ali sir ali pazdir! Toda je skavt Peter potreboval nagrado zase in za banjo in ne za literate in kar je naposled skuhal sam in brez pomoči, je bilo tole:

»Mir.

Miru je več vrst, kakršna so tla, ki na njih poganja. Mi smo dijaki, nas najbolj zanima tisti mir, ki poganja na šolskih tleh.

Mir v šoli je jako koristen za profesorje in si zelo prizadevajo, da ga ohranijo. Toda se da ohraniti mir le z nemirnimi sredstvi, to je slaba stran miru.

Če je razred nemiren in hoče gospod profesor, da bo mir, s pestjo udari po katedru in zakriči ‚Mir!‘. Krvoločno pogleda po klopeh in tistega vpraša, ki ni pripravljen, in da mu cvek. In potem je mir vso uro.

Tako si šola živo prizadeva za mir.

Ko si je gospod profesor zadnjič prizadeval za mir in je udaril po katedru, se mu je razlilo črnilo. Potem je ves razred pomagal brisati in smo si vsi pomazali prste in obleko, mi in gospod profesor. Le Miško si je pomazal tudi nos in

obe lici in je moral domov, da si jih umije z milom, kajti smo se mu vsi smejali. Toda si je bil nalašč s črnilom lise namazal na nos in obe lici; rekel je, da je neumni Avgust, in je potem razred moral kupiti drugo črnilo.

Tako je mir združen z žrtvami.

Najlepši mir je v šoli, kadar ni šole in je prosto. Prosti dnevi so najtemeljitejše in najuspešnejše sredstvo za mir. Kadar je prosto, se nemir izseli iz šole in potem doma stoka ljubljena majka, jezi se in krega, zakaj ni šole. Tudi majka ljubi mir in pravi, komaj da čaka, da bo zopet šola in se ji bodo ohladila ušesa. Doma naj je mir, pravi majka, v šoli pa je zastran nje lahko vojna na kopnem, na morju in v zraku.

Vsepovsod bujno poganja cvetka miru, doma in v šoli; nikoder nimamo miru pred mirom, ne doma ne v šoli.

Toda za mir radi trpimo.

Zato je le pravično, ako bomo deležni za mir poleg trpljenja tudi nagrade.«

Gospod profesor je bil doma pregledal naloge, prinesel jih je v razred, da jih vrne.

Holaj, naloge o miru! — takoj je nastal nemir.

Gospod profesor je stal za katedrom. Strogo je pogledal po razredu, že je dvignil roko, da s pestjo po katedru vzpostavi mir. Toda je vzdihnil in opustil namero.

Trikrat se je zdelo, da mu je na jeziku beseda, toda jo je požrtvovalno zatrl, le glavo je zmajal. Z zamolklim glasom, kakor bi prihajal od onkraj groba, je slednjič izpregovori: »Potokar, tukaj vzemite ta zvezek in na glas prečitajte nalogo, kakršno je napisal Peter, da, tisti tamkaj, ki tako nedolžno zija!«

Zopet je kazalo, da bo hrupno in na mah izbruhnil srditi mir izza katedra. Toda se je gospod profesor potr usedel, glava mu je trudno omahnila v roko.

Potokar pa je z bistrim glasom čital Petrovo nalogo in je naloga besno uspela. Tolikšnega smeha še ni čul ta razred in je bil grohot združen s topotom in tuljenjem.

Tedaj ni mogel več drugače, nego je pokonci skočil gospod profesor, obe roki je mahnil po katedru: »Mir! Miirr! Miiirrrr!!!«

Razred se je pomiril.

Gospod profesor pa je lovil sapo in besede in kar je povedal, je bilo to, in je vsak stavek spremljal bobneči udarec po katedru. »Ali se tako piše o miru — bum! Tako piše o miru le krava neumna — bum! Če bi bil mir še tako trden in temeljit, s tako nalogo bi ga zapravil — bum!«

In je bil skavt Peter s svojo nalogo o miru resnično zapravil mir. Zapravil ga je v šoli, kajti so še iz drugih razredov prihrumeli gledat, kaj je. Na licu mesta se je dostojanstveno pojavil celo gospod direktor, in ko se je

na lastne oči uveril, da je pokrov katedra potrta in za nadaljnje mirovno prizadevanje docela neuporaben, je ukazal, da se popravi na stroške razreda.

Zapravljen pa je bil mir tudi doma, kajti je bil skavt Peter besno besen, ker je namesto nagrade prinesel cvek, za cveke pa je bila doma posebne vrste nagrada, ki se ni dala menjati v pare in dinarje.

To pot seveda ni bilo kaj z banjem. Morebiti bo drugič, kadar bodo pisali vojno in kaj je zanjo treba.

Skavt Peter in dragocene izkušnje, ki se jih je našel na potovanju

Skavt Peter je napredoval in se razvijal v junaka, ne dosti manj.

To leto je že taboril v Zagrebu. Iz Zagreba se je vrnil v Ljubljano, da se je doma natepel češenj. Pa se mu je kmalu mudilo nazaj preko Zagreba na jug in je trajalo štiri tedne, preden je zopet prestopil domači prag. Glavo mu je krasil rdeči fes, zasukan je bil nad levo uho kakor oni stolp v Pisi in je bil najočitnejši znak njegove junaške poti. Pa se je razodel junak ne le zastran fesa, nego tudi zastran želodca in jezika in besede. Natepal je in povedal, da ga še ne bi bilo, ako bi vedel, da ni več češenj. Rekel je, da so sijajna jed; edino to hibo da imajo, da jih kuhinja vsakikrat premalo prinese s trga. Toda je izjavil: zdaj ko je tu, da bo jedel tudi vse drugo — to besedo je tudi pošteno izpolnil, mila majka in kuharica Neža sta mu komaj sproti donášali. Za prvo silo in dokler mu ne napoči čas večerje in želodca in tako dalje, je zalagal torej mlečno kavo — mlečno kavo je imela kuhinja mile majke vedno na pipi. Od kave pa so mu besede venomer uhajale k češnjam. Dejal je, češnje da mu

gredo v tek, pa naj so mrtve ali žive; ko jim namreč pride čas, nobene češnje ni brez črva. Pa je tudi povedal, zakaj jih ljubi. Češnje da so namreč jako snažna bitja, črvi da sicer žive v njih, toda črv v češnji je vseskozi higienična žival. Živi v češnji, živi od češnje, njegovo meso ima isti okus kakor češnja in ne zapušča za seboj nikakih sledov in lahko drugemu živalstvu služi v zgled, na primer črvom v jabolkih, hruškah in češpljah. V teh sadežih se vedejo črvi zelo nedostojno, naravnost latrine si napravijo v njih in moraš potem latrino izrezati iz jabolka in hrušk, češpljo pa vso zavreči, ko si jo razkrehnil in videl notranji gnus. Češnje ne tako! Tudi človeštvu da so lahko v zgled.

Kar je bilo kave na pipi, jo je skavt Peter že pospravil. Pa je bilo od opoldne ostalo malo stročjega fižola kuhanega in so mu z njim postregli, kuharica pa je k peku skočila po kruha — niso bili fanta pričakovali za danes. Skavt Peter pa je junaško vihtel vilice, vmes mu je tekla poučna beseda in je bila od latrine v sadežih krenila na latrine vobče. Povedal je, na zadnjem skavtskem taboru v Zagrebu na primer so bile latrine naravnost lukulične. Odklonil pa jih je, kakršne so bile v Beogradu. Latrinam v beograjskem taboru se je rajši odrekel, nego je čez teden dni šel v mesto, tjakaj, kjer je treba 1 dinar šteti za sleherno uporabo. Enaka usoda da je zadela še mnovega drugega skavta in so potem sedeli spredaj na

klopi, da so se zvrstili drug za drugim — toliko jih je bilo. In so dobili listke s številkami, da je šla reč pošteno in brez protekcije. Tista oblast je imela red. Pa ko je vrsta prišla skavtu Petru, je potem notri sedel kar pol ure in mu je tista oblast prišla trkat, kaj da je in ali je še živ ali je mrtev. Pa je sporočil, da je še živ, da pa že ves teden ni bil nikoder in sedaj, ko je plačal svoj dinar, hoče stvar opraviti temeljito in ako mogoče, še za teden dni naprej. Od latrin je krenil zopet k ljubljnim češnjam in povedal, da ni ure, da ne bi bil pripravljen jesti češnje. Po skavtskem geslu: Bi-pi, to je: Bodi pripravljen! Razen zvečer seveda, potem ko si je skrtatil zobe — po geslu: »Skavt bodi čist v besedah, zobeh in dejanjih!« Po kuhinji se sprehaja in si s krtačo čisti zobe. Temeljito si jih očisti, in ko si jih je očistil z obilnim trudom in požrtvovalno potrato časa in kalodonta, si jih seveda ne bo šel zopet skruniti s češnjami, pa naj so notri še tako lepi črvi, lepi in zgledni.

Za stročjim fižolom so mu dali, da ne omaga do večerje, še marmelado na kruhu, hvaležno je sprejel in potem povedal še to: Na svojem zadnjem potovanju se je nalezal marsikakih podučnih zanimivosti — cmok, cmok — uporabnih za šolo in dom, bogatih izkušenj iz življenja in — cmok, cmok — kolikor toliko tudi iz favne.

Se je začudila mamica in dejala: »Kakšne favne?«

Pa jo je skavt Peter ustrezno podučil: Favna da je šolski izraz za živalstvo. Na poti proti Sisku da ga je na lojtre (v šoli se jim pravi lestvenice) vzel kmet, vprežena je imel dva konja, toda se je vajetni konj 2 km pred Siskom ulegel na cesto in poginil. Skavtu Petru je bilo jako žal, kajti mu je naprej peš kazala pot. Kmet pa je dejal: »Mili Bože, i na tom daru ti hvala!« in se je pobožno prekrižal. To je bilo skavtu Petru silno všeč: Mili Bože, i na tom daru ti hvala! In se je pobožno prekrižal.

Še je pravil in povedal, da je — cmok, cmok — hodil in prišel v Bosno. Tudi v Bosni da so jako različni ljudje, celo gasilci. Ko se je znočilo, ga je prijazen gasilec pozval k sebi na konjak. Skavt Peter ga je odločno zavrnil, da je skavt; skavt da ne pije alkohola niti vobče niti konjaka. Pa se je razjasnilo, da ga gasilec vabi na prenočišče; prenočišče da pomeni »konak« ne pa konjak, niti ni v prenočišču kapljice alkohola, nego je čisto suho in obstaja iz zapljuvane preproge, pregrjene preko tal. Bil pa je ta gasilec zelo naklonjen Slovencem; vedel je, da so Slovenci Kranjci, ki govorijo kranjski: »permejduš in preklet hudič«.

Jajce je jako priporočljiv kraj v Bosni. Prenočišče stane le 2 dinarja. Obeda dobiš iz nadevanih paprik dosita za 3 dinarje, melone pa so tri do štiri za dinar. Melone so jako hvaležen sad. Pa tudi slive jako sijajno rastejo na lukulični podlagi. Kajti imajo Turki svoje mrličje

pokopane v slivniku. Za vsako hišo je vrt, mrličje pokopavajo Turki kar vsak na svojem vrtu za hišo, tam sade tudi slive, ki jako hvaležno rode v temno modrih barvah, ki se jako lukulično prilegajo duhu kraja.

Skavt Peter je malo pomislil, toliko, kolikor je bilo treba premora, da se mu ni zagozdil prevelik grižljaj. Odkašljaj se je in pripomnil, da bi tudi Ljubljana imela pri Sv. Krištofu ugodno priliko za krasne nasade iz samih sliv, namesto drevoredov pod Tivolijem bi lahko bili ti nasadi.

Tudi Plitvička jezera so zelo priporočljiva. To pa zaradi rakov. Raki so tamkaj čisto zastonj. Za kosilo si jih je bil skuhal pet velikih kosov. Toda si jih je moral poprej ujeti.

Povedal pa je skavt Peter iz bogatih svojih izkušenj, da je najcenejši način prehrane, če ješ usmrajeno ribo. Kajti si z njo pokvariš želodec in ti več ne diši nobena reč. Tudi kruh ne.

Na Črno goro ga takisto vežejo prijetni spomini in so mu bogato postregli s sirom in kruhom in mu ga je ostalo še za sledeči dan. Ponoči so mu sicer v goste prišle miši in mu oglodale kruh in sir. Toda so se vedle sicer jako čisto in dostojno in nikakor niso kruha in sira zamenjavale z latrino, kakor to store črvi v kranjskih češpljah.

Izmed krajev, kjer lahko živiš zastonj, je pohvalil tudi Metkovič. Tam se zastonj lahko naješ kinina. V stanici za malarijo je dobil dvajset tablet čisto zastonj in jih enako brezplačno naklanjajo vsakomur, ki se javi na stanici.

Kar se potem tiče živalstva, je skavt Peter že povedal, da se mu pravi favna. Dijaška prenočišča imajo po različnih krajih različno favno. V Sarajevu se na primer goje bolhe, v Splitu šcurki, kakršno je pač podnebje. Na primer je v Afriki drugačno podnebje pa tudi drugačna favna kakor na primer na severnem tečaju. Vendar mora omeniti, da je tudi Split zelo priporočljiv, prvič zaradi Ljudske kuhinje, kjer dobiš lukulično kosilo za tri dinarje. Ampak ne smeš takoj plačati, kar Amavt nobena stvar poceni, razen arnavtskih čepic, ki so po tri dinarje, fig pa je deset za dinar. V Sarajevu pa ni zahteva. V Ljubljani na velesejmu so jih prodajali in kupovali po deset dinarjev, v Sarajevu jih lahko dobiš po tri in se Sarajevo zategadelj izplača. Ampak nekateri orožniki tam spodaj ne ljubijo arnavtskih čepic. Ne branijo jih ne, le ne ljubijo jih, kajti da jih vsakikrat razburja spomin na kroglo, ki včasih prižvižga izza skale in izpod bele čepice. Za tale rdeči turški fes pa je na čaršiji plačal 25 dinarjev in ga niti vprašali niso, katere je vere.

Oddahnil se je skavt Peter in dejal, da bi lahko še jedel. Ker se pa za večerjo že obetajo nadevane paprike, naj bo in si rajši prihrani kos lakote za zvečer.

Na stenice je dejal, da ni nikoder naletel. Skoraj nikoder. Na primer v Dubrovniku — tam ne dobiš stenice v hotelu, niti ne, če si jih izrecno naročil in ob najvišjih sezonskih cenah. Le v enem samem zavetišču jih goje, da jih lahko kažejo lukaželjnim tujcem, je dejal oskrbnik zavetišča. V onem prenočišču da je prenočeval tudi skavt Peter. Eden izmed prenočevalcev da jih je dvanajst nabral na buciko in jo zapičil v posteljo. Potem je ušel skozi okno. To ni bilo prav. Skavt ne sme trpinčiti z buciko živali.

Tedaj je vzkliknila mila majka: »Fant, pa ne da si mi domov prinesel kaj živali?«

Skavt Peter se je popraskal za vratom: »Zaradi favne me vprašaš, če sem jo kaj prinesel. Čisto brez menda ne bo.«

Pa se je razburila mila majka in je moral fant takoj v kopel, tačas pa je bila vsa obleka s turško kapo vred in z nahrbtnikom in z vso njegovo vsebino previdno preiskana in poštupana in je potem vse stanovanje smrdelo po onem prašku za mrčes.

Pred večerjo se je vrnil domov dični oča in je bil vajen, da ga je na stopnicah pozdravil prijazni vonj večerje, ki se mu obeta. To pot pa ni bil vonj nikakor ne pri-

jazen in je dični oča nagubal čelo, še preden je vstopil: Ta vonj sploh ni bil vonj in ni razodeval obljubljenih paprik nadevanih, nego je bil smrad, ki je spominjal na ščurke. Da bi bilo še hujše zlo mogoče, na to se še domislil ni — dovolj hudo te zadene usoda, kadar ti namesto z nadevanimi paprikami postreže s ščurki.

Vznejevoljen je vstopil, niti klobuka ni snel, kar je bilo slabo znamenje in je pomenilo nevihto. Pa mu je ljubljena majka pojasnila neugodni položaj in potrebo ukrejenih ukrepov. Nakar se je tudi njemu primerno zdelo, da kaj ukrene zoper stenice, in je vzrožil in je nevihta udarila skavtu Petru okoli ušes.

Skavt Peter se je zavedal svoje krivde in je pohlevno in vdano vzdihnil: »Mili Bože, i na tom daru ti hvala!«

Pa je dični oče zmajal glavo in se nasmeljal, pa je bilo zopet vse dobro. Tudi to pot pri skavtu Petru še niso dobili »favne«.

www.omnibus.se/beseda

ISBN 91-7301-128-2